

DOMOVINA

in KMETSKI LIST

Upravištvo in uredništvo »DOMOVINE«, Ljubljana, Puceljova ulica št. 5, II. nad., telefoni 31-22 do 31-26
Račun Poštne hranilnice, podruž. v Ljubljani št. 10.713

Izhaja vsak teden

Naročnina za tuzemstvo: četrtno 8.— L., polletno 12.— L., celoletno 24.— L. — Posamezna številka 60 cent.

PREGLED VOJNIH DOGODKOV

Važni sklepi vlade

Pretekli četrtek popoldne se je sestala vlada pod predsedstvom maršala Badoglija. Na tej seji je sprejela vrsto sklepov, ki se nanašajo na vsa področja javnega življenja z namenom, da se vse prilagodi novemu stanju v državi. Obširno so razpravljali o sodstvu, o državnih financah, o narodni vzgoji, o javnih delih, o kmetijstvu in gozdarstvu, o strožji organizaciji prehrane, o korporacijah in o ljudski kulturi, zlasti obširno je poročal finančni minister Eksk. Bartolini. Nato je bilo soglasno sprejeto naslednje dnevno povelje:

»Sej vlade je kot tolmač volje ministrskega sveta izjavil, da bo finančno politiko navdihovala obramba narodne valute, zaščita vlog in postopno doseganje trdnega ravnovesja v proračunu. Razen neodločljivih pujnosti vojne se bo morala izpolnjevati najbolj stroga omejitev v stroških in v ta namen bodo revidirane in ukinjene vse davčnice, ki se ne morejo smatrati za neobhodne in neodločljive. V davčnih zadevah bo temeljna smernica, da se bodo žrtve pravično porazdelile, ker ni mogoče dopustiti, da bi huda preizkušnja, ki jo prenaša narod, prinašala bremena splošnosti državljanov, za nekatere kategorije pa tvorila priliko za izredne dobičke.

S popolno zvestobo bodo spoštovane in vzdrževane vse obveze države do državljanov, ki so v vseh slojih obilno prispevali k izrednim finančnim potrebam, nastalim zaradi vojne.

V najvišjem interesu države je treba prepričati, da bi kreditni zavodi, trgovske in industrijske tvrdke in družbe ter privatniki tesavirali državne ali bančne papirje zaradi napačno razumljene previdnosti, s čimer obtok umetno narašča.

Nujno je torej, da vsi hranijo razpoložljiv likviden denar v mejah običajnih potreb, kajti lahko se prepričani, da v kateri koli morebitnosti ne bo izostala intervencija Banche d'Italia.

Odločen odpor na Siciliji

O silovitih bojih na Siciliji na. govore italijanska uradna poročila zadnjih dni naslednje:

6. avgusta. V srednjem odseku sicilskega bojišča vodijo italijansko-nemške čete vztrajne obrambne boje. Mesto Catania, ki so ga tri tedne oblegale močnejše sile in ki je bilo vsak dan izpostavljeno silovitemu pomorskemu obstreljevanju in letalskemu bombardiranju, je bilo izpraznjeno. Prebivalstvo je na zgleden način prenašalo množične ognjene akcije sovražnika in hude omejitve, ki jih je zahteval položaj, in je podalo dokaz velikega ponosa. Italijanski in nemški bombniki so zopet napadli pristanišča v Palermu in Augusti ter zadeli in poškodovali tamkaj zasidrano ladjevje. Lovci Osi so uničili pet nasprotnikovih letal. V noči na 4. avgust so edince Kr. mornarice, ki jih je vodila naša podmornica, vtrle v pristanišče v Gibraltarju in potopile dva parnika tipa »Liberty« po 7500 ton in 10.000 tonsko petrolejsko ladjo. Podobno nalogo je ista podmornica izvršila v noči na 8. maj t. l. v isti gibraltarski luki, kjer je potopila dva angleška parnika v skupni tonali 17.600 ton in severnoameriški parnik s 7500 tonami.

7. avgusta. Na Siciliji se je borba srdito nadaljevala v srednjem odseku bojišča. Nove močne napade sovražnika, ki so bili izvršeni ob močni uporabi topništva in oklopnih vozil, so čete Osi zadržale. Nemška letala so napadala brodovje v severnih in vzhodnih vodah otoka ter zažgale en parnik srednje tonaže in hudo poškodovala eno težko križarko in 10.000 tonski trgovski parnik. Letalski napadi sovražnika na Neapelj, Messino in na kraje v pokrajinah Sa-

Rimski narod je navdušeno sprejel izpremembo vlade. Slika nam kaže manifestante s Vladarjevo podobo pred Beneško palačo v Rimu, kjer je sedež predsedništva vlade

lerno in Cosenza so povzročili manjšo škodo. Protiletalske baterije v Neaplju so sestrelile en bombnik, nek drug bombnik pa je bil sestreljen v Bagnali (Reggio Calabria).

8. avgusta. Italijansko-nemške sile, ki so bile zaradi povečanega sovražnikovega pritiska prisiljene prepustiti ozemlje, se trdovratno upirajo v področjih Carone in Etne. V teku dneva so nemški lovci zrušili štiri letala. Nemške letalske skupine so napadale sovražnikovo ladjevje ob obalah Sicilije in v vodah okrog Bizerte. Potopile so en rušilec in dva parnika srednje tonaže, poškodovale pa druge vojne in trgovske enote skupne nosilnosti več kot 50.000 ton. Napadi znatnega obsega so bili izvršeni zadnjo noč na Milan, Turin in Genova. Škoda je znatna zlasti v osrednjih okrajih prvih dveh mest. Število žrtev še ni ugotovljeno. V Milanu so obrambne baterije razdejale dve letali.

9. avgusta. Na severnem področju Sicilije se boji ostro nadaljujejo na postojankah, ki jih imajo v posesti italijansko-nemške čete. Naša letala so napadla središča nasprotnikovega zaledja. Nemška letala so v vodah otoka učinkovito zadela dva rušilca. Angleško-ameriške letalske in pomorske skupine so včeraj brez hudih posledic obstreljevale obalne kraje Sicilije in Calabrije.

Prožna obramba na Vzhodu

Na vzhodni fronti se bijejo velike, usodne bitke. Boljševiki neprestano napadajo z veliko premočjo, Nemci pa uspešno izvajajo taktiko prožne obrambe. Poročila iz Hitlerjevega glavnega stana povedo:

5. avgusta. Sovjetske čete so pričele včeraj ob Miusu z močnimi pehotnimi silami in številnimi oklopnimi vozili močan protinapad proti novopridobljenim nemškim postojankam severno od Kujbiševa, ki pa se je z velikimi sovražnimi izgubami popolnoma ponesrečil. Tudi ob srednjem Doncu so ostali sovjetski napadi brez uspeha. Na področju pri Bjelgorodu se težki in spre-

memb polni boji nadaljujejo. V loku pri Orlu je bila v teku skrajšanja fronte dalje časa predvidena izpraznitev mesta Orel, v noči na 6. avgust izvedena brez motnje s strani sovražnika. Vse zaloge so bile po načrtu prepeljane nazaj, za vojno važne naprave pa brez izjeme shranjene.

6. avgusta. Ob Miusu je nadaljeval sovražnik z oklopnimi silami in številnimi bojnimi letali poskuse, da bi zopet pridobil prejšnje dni izgubljeno ozemlje. Bil je zopet z velikimi izgubami odbit. Ob Doncu so se ponesrečili krajevni napadi z velikimi sovjetskimi izgubami moštva in oklopnih voz. Na področju pri Bjelgorodu se nadaljujejo boji z naraščajočo silovitostjo. Tudi južnozahodno od Orla je sovražnik nadalje brez uspeha poskušal, da bi prodrl našo fronto. Razen krajevnega vdora, ki pa je bil prav tako zajezen, so bili vsi napadi v ogorčenih bojih odbiti. Sovražna bojna skupina, ki ji je v veliki prodor, je bila s sestrelitvijo številnih oklopnih voz uničena, njeni preostanki pa vrženi nazaj. Južno od Ladoškega jezera so naše čete prav tako odbile močne sovjetske napade.

7. avgusta. Ob Miusu in ob srednjem Doncu so se izjalovili krajevni sovjetski napadi. Ob zgornjem Doncu in južnozahodno od Bjelgoroda so bili v hudih in menjajočih se borbah odbiti sovražnikovi napadi kljub sodelovanju močnih pehotnih in oklopnih oddelkov. Oddelki bojnih letal so v nizkih poletih napadali motorizirane sovražnikove čete, bojna in strmolavna letala pa so uničila nad 100 z moštvom natovorjenih vozil. V odseku pri Orlu so naše čete v hudih borbah in učinkovito podprte od letalstva onemogočile nadaljnje sovjetske nožkuse za prodore. Tudi južnozahodno od Vjazme in južno od Ladoškega jezera so se vsi napadi sovražnika razbili ob obrambni sil nemških čet. Sovjetska vojska je včeraj izgubila 117 oklopnih voz na vzhodni fronti.

8. avgusta. Na kubanskem mostišču so nadaljevale sovjetske čete brez uspeha svoje s šte-

vilnimi bojnimi letali podprte napade Z Miusa in srednjega Donca javljajo boje krajevnega značaja. Na področju pri Bjelgorodu in v odseku pri Orlu so se zrušili številni napadi močnejših sovjetskih pehotnih in oklopnih oddelkov. Letalstvo je poseglo zlasti v obeh teh odsekih v boje na kopnem in uničilo poleg velikega števila oklopnih voz ter topov nad 300 sovražnih motoriziranih vozil, ki so bila zasedena z moštvom. Tudi južnozahodno od Vjazme je sovražnik napadel s številnimi oklopnimi vozili. Vsi polzkusi prodorov so bili v težkih bojih odbiti. Sovražnikove izgube so velike. Južno od Ladoškega jezera je bilo samo majhno krajevno bojno delovanje.

DOMAČE NOVICE

*** Smo v vojnem področju.** Uradni list v Rimu je 5. t. m. objavil razglas poveljništva Oboroženih sil, ki pove, da tvorijo Ljubljanska pokrajina ter pokrajini Fiume in Dalmacija vojno področje. V ponedeljek jutraj pa je bilo objavljeno, da je vojno stanje razširjeno na vso Italijo. Ta odredba ima za posledico veljavnost vojaškega kazenskega zakonika.

*** Brezplačno zdravniško službo** vrši zdravstvena avtokolona v Šiški in Dravljah do 13. t. m., na Laverici od 16. do 20. avgusta, v Devici Mariji v Polju pa od 23. do vključno 27. avgusta.

*** Čas zataenitve** v vsej Ljubljanski pokrajini velja od preteklega ponedeljka do novih odredb od 21.30 do 5.30.

*** Nebesni pojavi v avgustu.** Po redkem naključju imamo letos v avgustu tri Mesečne faze: prvega smo imeli mlaj, medtem ko bo 15. t. m. polna luna in 30. t. m. bo spet mlaj. V nedeljo 15. t. m. bo tudi drugi delni mrk Lune. Ta večer polna luna ne bo vzšla na jugovzhodu kot okrogla plošča, marveč kot rdečkasta krogla, ki bo delno že zasenčena od Zemlje. Mrk se bo začel ob 19.39 minut poletnega časa, vendar vidi polna luna v naših krajih šele četrte ure pozneje. Ob 21.28 bo Luna skoraj popolnoma zatemnjena in bo ostal le še tanek, izredno zanimiv rožnat srp. Ob 22.58 bo čarobna igra pri kraju. V sedanjih nočeh lahko opazujemo zlasti proti jutru mnogo utrinkov, proti koncu avgusta pa bomo občudovali Rimsko cesto v vsej njeni veličini.

*** V pol leta nad 25. milijonov lir v dim.** Pretekli petek je minilo 70 let, odkar obratuje Tobačna tovarna v Ljubljani na Tržaški cesti. Poprej je bila Tobačna tovarna nameščena v stari cukrarni na Poljanah ob Ljubljani in je 10. januarja 1872 pogorela. Stroški za novo tovarno so znašali 215.505 goldinarjev. Da tovarna dobro posluje s sladko travico, priča dejstvo, da je Ljubljana v samem letošnjem polletju že spravila v dim 25 milijonov lir.

*** Zamenjava starih obrtnih pooblastil in dovolil.** Po oblastveni naredbi morajo vsi obrtniki do 5. novembra letos vložiti nekolekovano prošnjo za zamenjavo starega obrtnega lista (ki ga je treba priložiti prošnji) z novim dvojezičnim pooblastilom. Obrazci prošnje se dobe pri odseku za obrtništvo v Čopovi ulici 1 v Ljubljani in na sedežih poverjeništev.

*** Smrt Slavka Strela.** Za posledicami operacije slepiča je umrl veleposestnik g. Slavko Strel iz Mokronoga. Svoj čas je študiral na Dunaju, potem pa se je v vnuho posvetil domačemu gospodarstvu. Zapustil je ženo, dva otroka in širok krog prijateljev.

*** Smrtna nesreča trebanjskega dekana.** S košesom se je smrtno ponesrečil 3. t. m. duhovni svetnik in trebanjski dekan g. Ivan Tomažič. Rodil se je v Mostah 1885, novo mašo je pel 1909, nato je služboval na Selu pri Karfniku, pozneje kot katehet v Ljubljani, od tod pa je bil imenovan za dekana v Trebnjem. Smrt ga je zadela, ko se je vračal z Zaplaza, kjer si je ogledal znano božjepotno cerkev. Na zadnjem ovinku, kjer se združuje Cateška cesta s pokrajinsko cesto, je v velikem loku padel s kolesa in kmalu nato izdihnil. Pogreba se je udeležilo mnogo ljudi. Pri žalni maši je pridigal škof dr. Rožman.

*** Dva brata žrtvi električnega teka.** Prejšnji torek zvečer sta v Višnji gori brata 28letni Stanek Erjavec, elektromonter in 25letni Metod, sina pokojnega višjanskega župana, napeljavala glavni električni vod. Bilo je okrog pol 9. zvečer, ko ju je zadela močan električni tok in ju na mestu ubil. Vsaka pomoč je bila zaman. Pokopani so ju 5. t. m. dopoldne ob veliki udeležbi prebivalstva.

*** V Ribnici** je bil pokopan absolvirani pravnik Zlatko Flego. Pred dvema letoma se je iz Laškega, kjer je bil oče odvetnik, preselil v Ljubljansko pokrajino in je bil nekaj časa v

Kočevju, potem pa je dobil službo pri občinskem uradu v Ribnici. Star je bil šele 29 let, ugonobila ga je jetika.

*** V Donavi je utonila.** 21letna Tita Kodričeva iz Frama pri Mariboru se je mudila na Dunaju in se je šla kopat v Donavo. Nenadno pa so jo potegnili s seboj valovi nekega vlačilca. Tita se je onesvestila in se ni mogla več rešiti. Truplo so čez čas našli in ga prepeljali na pokopališče v Framu.

*** Na Rakeku** je bilo v nedeljo prvo birmovanje, saj je bila župnija ustanovljena šele pred tremi leti. Rakek se je na svečanost pripravil ves teden. Ljubljanski škof se je pripeljal s svojim spremstvom z jutranjim vlakom in je po sprejemu takoj šel v župno cerkev, kjer je birmal 192 otrok. Popoldne se je odpeljal na Planino, kjer je birmal 91 otrok.

*** Novi vrhniški dekan g. Ciril Milavec** je bil v nedeljo jutraj svečano sprejet. Najprej ga je pozdravila domača duhovščina s kaplanom Studenom na čelu, nato pa občinski odbor z županom Hrenom, predstavniki oblastev, cerkveni ključarji in ljudstvo. Popoldne je bila v Prosvetnem domu slavnostna predstava. Novi dekan je prišel na Vrhniko kot župnik iz Zelimelja pri Turjaku.

*** Silna nočna nevihta** je razsajala v Ljubljani in okolici v noči od 6. na 7. t. m. Vse prve dni avgusta smo imeli res prave pasje dni in je vročina dosegla celo 32,8°C. Prava vročina je trajala že 13 dni, nakar je nastopil nočni vihar, ki je podiral drevje in napravil precej škode po polju. Naposled se je vtila ploha, ki pa ni trajala dolgo. Po tej nočni nevihti imamo sicer še zelo tople dni, vendar je vročina znatno milejša kakor prej.

*** Toča pri St. Lovrencu** je ubijala tudi živali. Iz Sent Lovrenca poročajo, da so 27. julija po silnem neurju našli več ptičev in piščet mrtvih, pobila jih je toča. Na Velikem Vidmu so našli dve vrani in 3 postovke. Na Muhobranu je ubila toča pri eni hiši tri piščeta, otroci pa so našli dva ptička ubita. Gotovo je toča pobila še več drugih ptičev in pišk po drugih vaseh in domačijah.

*** O stanju letošnje sadne letine** v juliju objavlja »Sadjar in vrtnar«: Vsa sadna plemena so letos na splošno cvetela prav dobro. Suho vreme in trajna vročina med cvetenjem sta zmanjšali oploditev. Pojavili so se razni škodljivci. Zadnje trajno deževje je nastavek zmanjšalo, zarod je močno odpadel. V novomeškem okraju je bilo stanje jabolk in hrušk dobro, češenj prav dobro, češplj in orehov dobro, breskev delno prav dobro, delno dobro, marelic pa dobro. V črnomaljskem okraju so jabolka, hruške, češnje, češplje, orehi in marelice kazali dobro, breskve pa prav dobro. V logaškem okraju je letina jabolk, hrušk, češplj in orehov kazala dobro, češenj pa slabo. Zelo različna je ocena v ljubljanski okolici: jabolka dobro in prav dobro, hruške slabo in dobro, češnje dobro, češplje in orehi prav slabo in slabo, breskve in marelice pa slabo. V kočevskem okraju je bilo stanje jabolk in hrušk dobro, češenj in orehov pa prav dobro. V Ljubljani sami kažejo jabolka dobro, hruške, češplje, breskve in marelice prav dobro, češnje pa se slabo razvijajo.

*** Sadna letina na Spodnjem Štajerskem** je letos v splošnem slaba. Zato so oblastva pozvala prebivalstvo, naj odda kolikor le more sadja za javne potrebe. Predvsem ga morajo dobiti delavci v oboroževalni industriji, otroci, matere in bolniki. Sadjarji morajo ves presežek izročiti krajevnim zbiralnicam sadja.

*** Mesto Kranj** bo v nekaj letih obhajalo tišočletnico in je zdaj največje in najpomembnejše mesto na Gorenjskem. Kakor poročajo nemški listi, bo Kranj kmalu štel 20.000 prebivalcev. Danes jih šteje 14.000 v mestu samem, poleg tega pa je v mestu zaposlenih še 2000 ljudi, ki stanujejo v okoliških občinah. V gradnji so večje stanovanjske kolonije.

*** V krškem in brežiškem okraju** so srečno spravili žetev pod streho. Prejšnji ponedeljek, torek, sredo in četrtek so bili zaprti vsi uradi in poslovalnice, da so lahko uslužbenci pomagali pri spravilu žetve, nato pa so uradovali v soboto in nedeljo. Pridružili so se tudi trgovci, obrtniki in druga podjetja. Prostovoljni pomagači pomagajo tudi pri delih v vinogradih.

*** Nesreča pri kopanju v Krki.** V Novem mestu in drugod ob Krki si kopalci izberejo poljubne prostorčke za kopanje, kjer pa je vedno nevarno, da se človek obreže ali drugače poškoduje na črepinjah. Tako se je nedavno ponesrečila novomeška dijakinja Vera Piskernikova. Stopila je na velik kozarec, ki se je zdobil in dekletu prerazel levo stopalo po vsej dolžini. Dekle je izgubilo mnogo krvi. Gasilci so ji nudili prvo pomoč ter jo prepeljali v bolnišnico.

*** Boj hudemu škodljivcu!** V juliju in avgustu letajo po naših zelnih metulji kapusovega be-

Novi Visoki komisar Ljubljanske pokrajine

Agencija Stefani je objavila:

Rim, 9. avg. 8 pravkar objavljenim ukrepom v teku izvršitve je bil na mesto Giuseppeja Lombasse, ki je podal ostavko, imenovan za Visokega komisarja Ljubljanske pokrajine general armadnega zbora, gr. uff. Riccardo Moizo, senator Kraljevine.

General armadnega zbora Riccardo Moizo se je rodil v Salicettu (pokrajina Cuneo) dne 17. avgusta 1877. Kot topniški oficir in kasneje oficir glavnega stana je bil pionir italijanskega letalstva in je kot hraber pilot izvršil zelo drzne operacije v italijansko-turški vojni, v kateri je bilo prvič v zgodovini uporabljeno letalstvo kot vojno orožje. Zaradi hrabrosti in strokovne sposobnosti je bil odlikovan z viteškim križem vojaškega Savojskega reda. Med vojno 1915-18 je res iznajdljiv in delaven organizator letalskega orožja potrdil svoje sposobnosti kot spreten in drzen poveljnik letalskih sil. Kasneje, ko je bil imenovan za šefa glavnega stana 15. pehotne divizije in bil hudo ranjen v bojih na Monte Pertica-Grappa je bil odlikovan na bojišču s srebrno kolajno zaradi svojega junaškega zadržanja pri znagoviti ofenzivi. Po vojni je zavzel najprej visoka mesta pri komisariatu za letalstvo, nato je bil poveljnik topniškega polka, nadalje poveljnik topništva pri rimskem armadnem zboru, potem pa mobilizacijski inspektor divizije sardinskih grenadirjev in naposled šef glavnega stana armadnega poveljništva v Florenci. Ko je bil povišan v poveljnika velike ednice v novembru 1. 1932, je prevzel poveljstvo pehotne divizije »Legnano« (Milan), dokler ni bil naposled izbran za poveljnika brze divizije »Eugenio di Savoja« (Udine).

Dne 30. novembra 1935 je bil imenovan za poveljnika orožja Kr. karabinjerjev in 23. marca 1939 za senatorja. Poveljništvo orožja karabinjerjev je zapustil avgusta 1940, ko je dosegel starostno mejo.

lina. Uničujte njih zarod, zlasti gosenci! Škoda, ki jo povzroča ta zalega, zadaje našemu gospodarstvu vsako leto mnogo škode.

*** Prijava usnja.** Opozarjajo se vse stranke, ki razpolagajo z več kot skupno 2 kg usnja, da morajo svoje zaloge tekom 3 dni od objave tega opozorila prijaviti uradu Pokrajinskega sveta korporacij radi evidence. Prijavljeno usnje bo stavljeno lastnikom na prosto razpolaganje za privatno uporabo. Ako se bo ugotovilo, da lastniki nedovoljeno trgujejo z usnjem, ki ga posedujejo, jim bo usnje zaplenjeno, ne glede na druge eventualne zakonske sankcije, ki jih bodo zadele. Prav tako bo zaplenjeno tudi usnje, ki bi se našlo pri privatnikih, ne da bi bilo prijavljeno v smislu tega obvestila.

*** Nakazovanje usnja.** Pokrajinski svet korporacij bo nakazoval čevljarjem usnje za mesec avgust v dobi od 10. t. m. do konca meseca. Čevljarji, ki dokazano zaposlujejo več nego tri po 10. do 20. t. m., podeželski čevljarji pa od 10. t. m. do konca meseca. Ne glede na te omejitve dobe usnje izven določenega termina tudi čevljarji, ki dokazano zaposlujejo več nego tri pomočnike. Vsak čevljar mora prnesti s seboj zadnji plačilni nalog o predpisu prispevkov za zavod za socialno zavarovanje ter potrdilo Združenja, da navedeno število pomočnikov dejansko pri mostru dela. Izpremembe v staležu pomočnikov v teku meseca se ne vpoštevajo. Kdor bi ne prinesel tega dokaza, ne bo dobil nakazanega usnja, ki odpade na pomočnike. Podeželski čevljarji morajo obenem prnesti s seboj potrdilo pristojne karabinjerske postaje, da je kraj njihovega obratovališča pod stalno kontrolo italijanske vojske. Brez tega potrdila se usnje ne nakazuje.

*** Hudomušna strela.** Med hudo nevihto v Rečici ob Savinji je strela tresčila v prodajalno trgovca Antona Turnška. Raztopila je električno napeljavo, preskočila nato v izločeno okno in je razbila električno svetilko. Od tam je skočila v žleb in po njem v zemljo. Druge škode ni povzročila.

*** VELIKE POVEČANE FOTOGRAFIJE** po vsaki sliki izdeluje lično in solidno foto BEM, LJUBLJANA, Wolfova 6.

MAJHNA RAZLIKA

Gospodinja toži sosedi: »Dve služkinji imam, pa je le majhna razlika med njima. Prva nobene reči prav ne naredi, druga pa prav nobene reči ne naredi.«

Ada:

Dekle, nikar!

Lepa noč je bila. Zvezde so žarele. Na vzhodnem nebu se je svetil zadnji krajec. Voda pod mostom je šumela. O, Vsemogočni, koliko lepote razlivaš na to grešno zemljo, da razveseljuje človeško oko!

Koliko takih noči je pomnila Vida! Bile so zanje lepe. Danes ta noč pa je zanje strašna in grozna, kakor najtemnejša noč. To noč se je odločila. Razočarana, preganjana, vse ji gre po zlu, a najbolj jo muči krivica, ki so ji jo storili. Kaj naj še živi? Ali ne bi bilo res najbolje, če bi poiskala smrt v valovih, ali pa? ... Tam zadaj leži proga. Tračnice se bliskajo v mesečini. Tako lepo je vse. Tako jo vse vabi. Zakaj ne bi našla večnega pozabljenja v tej lepi tihoti? In kmalu pride vlak.

Vida je sedla na klop. Nekdaj, ko je bila še majhna, razvajena deklica, bi jo bilo strah hoditi tod okoli. Danes se ni bala nikogar in ničesar. Rajši bi videla, da bi jo kdo zasačil in ubil, ji vsaj ne bo treba napraviti zločina nad samo seboj. In potem se ji je zdelo, da jo je gnalo naprej in naprej, da je bežala sama s seboj. Gosti, temni lasje so ji padali na čelo. Zarila je prste vanje in si zakrila z rokami obraz. Ko bi jo kdo videl! Lepa je bila, lepa je bila nesrečna mladenka.

Ze je vstala, da bi šla v smrt. Toda zdela se ji je, kakor da bi zaslišala glas božji: »Hčerka, nikar! Zaučaj sebi!« Postala je nekoliko. Hotela se je vrniti. »Toda kaj poslušam? Tega ne vzdržim. Čemu odlašam? Čim prej storjeno, tem bolje.« Odločila se je. »Nikar se ne vrzi proč, dekle! Škoda te je. Morda bo še vse dobro, morda boš še kdaj kaj pomenila. Ne bodi neumna! Čigav je ta glas? Kdo more tako govoriti in opozarjati? Kaj bi dejal on, če bi zvedel, za kakšno dejanje se je odločila. Saj ji ni storil nič zalega. Vendar, tudi njemu se ne izplača živeti. Morda bi dejal, da je neumna, da je zaslepljena, kar bi imel pravico. Saj se mu še ni zaupala. Vstala je, odločno je stopala proti strugi. Valovi so bili podobni strašnemu vrvežu in ta jo bo potegnil za seboj in jo požrl. Lotila se je je blaznosti. Molila je: »Bog, odpusti!« Skoraj glasno je izrekla te besede, misleč, da je nihče ne čuje in da so to njene poslednje besede.

Za trenutek je premislila, ali bi rajši počakala na vlak. Morda bi bila lepša smrt. Ne bi se borila z valovi. Kakor za časa strahovlade, ko so padale glave pod giljotino. V sekundi je končano tvoje življenje. Toda ne, morda se do takrat še premisli. Zdaj je bila popolnoma odločena. Nikakoli tolažba ji ne bo več zalegla.

Nenadno je zaslišala za seboj glas. Hotela je skočiti, pa so jo že krepke roke držale za rame, da je omahnila v naročje neznančevu.

»Za Boga, Vida, kaj delaš? Kaj počenjaš?« Vida se je komaj zavedela, da vidi pred seboj

Tomov obraz. Ni našla besedi. Trudno se je naslonila na njegovo ramo.

»Kaj sem Ti napravil, Vida? Pa vendar ne zaradi mené? Povej, Vida, vse mi povej, kdo te je žalil!«

»Nihče. Ti nisi kriv. Toda, zakaj me nisi pustil, da bi umrla. In jaz bi umrla tako rada.«

»Ne, Vida, tega ne smeš reči nikdar več. Kaj se ti ne zdi vredno živeti zame? Vse bi storil zate. Samo premisli!«

Vida si je počasi opomogla. Morda ima Tomo

prav. Morda ji je manjkalo prav te tolažbe. Kaj ga ni morda pogrešala v onem zdvojenem trenutku, ali je ni on odvrnil od grozne nesreče? Nenadno se ji je zazdela noč spet tako lepa in veličastna kakor nekoč.

Srečna in vesela hodi danes okoli ob strani svojega moža. Že tolikokrat je premišljevala, kako prav je storil on, da jo je rešil nesreče, v katero je tako neumno zabredla. Res ni vredno, da bi se človek po nepotrebnem zavrgel.

Zgleden sadovnjak na Dolenjskem

Na vožnji po železnici iz Ljubljane v Novo mesto — tako piše Franjo Kafol v »Sadjarju in vrtnarju« — vzbuja med potniki veliko pozornost vzorno posestvo kmetijske gospodinske šole na Mali Loki, ki leži na gričku na levi strani med postajama Sv. Lovrencem in Veliko Loko. Gradiček na hribčku z zanimivo kapelico obdaja okoli in okoli vzoren sadonosnik, ki je tudi s strokovnega vidika gotovo zanimiv, da lahko služi za vzor naprednemu sadjarstvu na lepem Dolenjskem. Solški sadovnjak je zasajen izključno z visokodebelnim drevjem v obsegu več hektarjev.

Na kratko hočemo opisati, kako je ta nasad nastal in kako se v zadnjih letih oskrbuje. V sadovnjaku je okoli 450 10 do 12 let starih dreves, po večini jablan, nekaj češpelj pa tudi češenj in hrušk. Nasad je sedaj prišel roditi, zlasti ko je današnje vodstvo poskrbelo vse potrebno za njegovo vzorno obdelavo. Lega za silo ustreza, ker je bolj južnozahodna odnosno vzhodna, zemlja pa ne, ker je težka, ilovnata, bogata železa, pusta ter nerodovitna zlasti v spodnjih plasteh. Torej za sadjarske namene prvotno neuporabna. Potrebno je bilo mnogo dela in truda pa tudi gnojia v raznih oblikah, da so to mrtvico pripravili v kulturno stanje.

Med vrstami je v širokih pasovih obdelana zemlja v terasah. To obdelovanje, ki obstoji v zimskem prekopavanju in pomladanskem okopavanju, dalje v redni gnojitvi in v setvi in saditvi raznih vrtnih in poljskih pridelkov na 3 do 4 m širokih pasovih, zasluži vso pozornost.

Nasim sadjarjem na Dolenjskem toplo priporočamo, da si ogledajo ob priliki te nasade, ker so bili napravljeni in oskrbovani po nasvetu strokovnjakov tako, kakor je potrebno za dolenjske hribovite razmere.

Prvo globoko prekopavanje teras med drevjem je bilo izvršeno pred dvema letoma pozimi. Zahtevalo je precej truda, pa tudi denarnih izdatkov. Letošnje obdelovanje je bilo bolj poceni, zlasti če upoštevamo že lanske dohodke, ki jih je nasad prinesel. Teh dohodkov bo pa čedalje več, ker se je v teh razmerah drevje

vidno razbohotilo in je nastavilo mnogo zaroda, ne glede tudi na ostale pridelke.

V letošnjem letu bo pridelek sadja znašal na tisoče kilogramov, ki se bo pravočasno posušilo in vkuhalo v mezgo ali porabilo sveže preko zime za dom in za prodajo.

Med drevjem na pasovih gojijo prvovrstno vrtnino, kakor: fižol, visoki in nizki najrazličnejših sort, dalje številne paradižnike priznanih in odbranih sort, potem grah in mnogotere kapusnice, to je: od navadnega zelja, ohrovtja, kolerab pa notri do brstnatega kapusa ali popčarja in celo karfižol. Kot vmesni sadež sadijo tudi razno solato, peso, korenje itd. Na ta način izrabijo zemljo prav temeljito. Seveda nastopi pri pridelovanju teh pridelkov tudi pravno kolobarjenje; sčasoma bodo gojili na teh pasovih tudi razne krmne rastline, zlasti razne stročnice za živino. Na ta način se zemlja temeljito in pravilno izrabljuje.

Vzoren malološki travniški nasad v zvezi s pridelovanjem vrtnine in poljščin in vmes tudi krme za živino je v vseh ozirih posnemanja vreden. V tem nasadu je glavni sadež sadno drevje, potem sledijo vrtnina in poljščina, vmes med pasovi pa je vzorno travnišče. Ta sadovnjak je pravi vzor in ideal, kako naj se pri nas v naših razmerah goji sadno drevje.

Na ta način zmoremo tudi na Dolenjskem, kjer niso bogve kako ugodne prilike za uspešno sadjarjenje, gojiti sadno drevje v večji meri prav dobičkonosno.

Seveda je treba upoštevati pri tem tudi ostale važne pogoje, če hočemo doseči prave uspehe. Naj navedemo te pogoje: 1. zavezna lega, se pravi zavarovana vsaj proti mrzli burji, to je severovzhodniku, ako ne gre drugače, vsaj z zaščitnimi vrzeli (ameriška topola, višnja itd.); 2. temeljita in redna vsakoletna obdelava zemlje med drevjem zlasti v težkih ilovnatih tleh; 3. izbira pravih trpežnih zlatih sort, bodisi lokalnih sort jabolk in hrušk moštnic, bodisi češpelj, češenj, višenj in orehov zlasti v višjih legah; 4. redno gnojenje v predledkih od 3 do 4 let, in to s hlevskim gnojem ali kompostom pa tudi z uporabo umetnih gnojil; 5. go-

OBSEDENEC

NAPISAL L. DOUGLAS

Roman iz zdravniškega življenja

7

Ura je bila štiri, ko sem tisto noč odšel od Randolfa. Vrnil sem se domov s trdnim sklepom, da bom napravil tisti poskus. Preden sem šel spat, sem skušal prénesti svoje misli k nekemu daljnemu duševnemu viru, a nisem bil deležen enakega učinka.

Mladi Merrick se je počasi okrenil proti Nancy, toda pogleda se jima nista srečala. Oba sta bila v čudni zadregi in sta nekaj časa molče sedela. Merrick je prvi izpregovoril:

»Kaj bi rekli, ako bi zdaj prenehala?«

Nancy je priklimala.

Morda bosta jutri lahko eno uro skupaj. Objubil je stricu, da bo kosil z njim. Tudi Tom Masterson bo tam.

OSMO POGLAVJE

Bobby se je v naglici oblekel, poklical taksi in se odpeljal v Gordons. Ne bi mogel reči, kaj mu je narekovalo to nenadno odločitev. Lahko bi le rekel, da je jasno začutil, da ga v Gordonsu potrebujejo. Vedel je, da je Joyce nočoj tam, da se zabava...

V Gordonsu so imeli pester spored. V trenutku, ko je Bobby prispel v dvorano, je močan atlet poklical neko balerino-dobrovoljko. Visoka, svetlo-lasa plesalka v lahni tenčici je stopila z odra. Padla je v atletovo naročje, ta jo je dvignil in zaplesal z njo. Balerina je bila Joyce Hudsonova.

Občinstvo ji je navdušeno ploskalo, godba je burno igrala. Atlet si je dvignil dekle na ramena. Joyce, ki je bila pijana, se je skušala vzdržati na njegovih ramenih. Kasneje se Bobby ni mogel spomniti, kako se je znašel na odru. S komolci se je prerival med ljudmi, prevračal stole in mize. Bledega obraza je iztegnil roko in ukazal atletu naj obstane. Ta se mu je posmehnil in Bobby je planil proti njemu. Nastala je strahovita zmeda. Na stopnišče odra je planil Masterson in z nekim predmetom udaril Bobbyja, da se mu je kri pocedila po obrazu.

»Kaj za vraga hočeš?« je zavpil. »Kaj tebi mar, ako se hoče Joyce pozabavati s tem človekom?«

Godba je prenehala igrati. Atlet je izpustil Joyce, ki je omahnila na tla. Nekaj deklet iz zbora se je sklonilo k njej in ena je stekla po vodo. Bobby je odrinil Mastersona in se sklonil k Joyci. Vzel jo je v naročje in jo odnesel z odra. Ljudje so se mu umikali.

»Pusti jo!« je vpil za njim Masterson. »Jaz bom poskrbel zanjo!«

Bobby se je okrenil in mu zaklical: »Malo prej bi se bil moral pobrigati zanjo!«

Ko jo je prinesel na sveži zrak, se je Joyce nekoliko ovedla.

Bobby je poklical taksi, ki je stal pred hotelom in posadil vanj Joyce, nato pa je še sam sedel k njej.

Joyce ga je pogledala z motnimi očmi in zamrmrala: »Oh, Bobby, naposled ste tu! Tako težko sem vas pričakovala! Tako sem si vas želela!«

Naslonila mu je glavo na rame in on ji je ovil roko okrog ramen. Čez nekaj trenutkov je zapala. Ko sta se približevala njenemu domu, jo je Bobby stresel:

»Joyce! Kje imate ključ?«

Iskala je po žepih in našla v enem ključ od večnih vrat. Ko jima je zapihal svež zrak naproti, se je Joyce oklenila Bobbyja in mu poljubila okrvavljeno roko.

Bobby jo je odnesel v hišo. Položil jo je na divan in ji sezul čevlje. Nato je šel iskat umivalnico, da bi si umil obraz in roke. Našel jo je poleg knjižnice, ko pa se je vračal nazaj k Joyce, je zaslišal iz njene sobe prestrašen vzklik:

»Joyce, ti si ranjena?«

Nobenega odgovora... trenutek tišine. Bila je gospa Hudsonova... gotovo je bila opazila luč iz biblioteke. Srečala sta se na pragu.

Zdela se mu je manjša v vratih z nizko peto. S skušnjavimi lasmi in v dolgi spalni rajci je bila podobna majhni deklici, ki se je pravkar nenadoma prebudila.

»Ah... vi ste to!« je zajecjajala. »Kaj pa p... te tu?«

»Joyce sem spremil domov... Žal mi je, da sem vas prestrašil...«

»Mislim, da je Joyce šla z doma... Mastersonom. Ali je ranjena? Vidim, da vi... vite? Ali se vam je kaj pripetilo?«

»Nič resnega... Joyce ni ranjena. Samo... samo nekoliko je utrujena in zaspana.«

Nekaj trenutkov sta se molče gledala. Njene oči so zlele radovedno, na pol prijazno... njene gove oči so zgovorno prosile oprostjenja.

»Zdaj... ste torej v moji hiši,« je naposled

spodarska izraba pridelka, in to ne samo za pijačo za dom, temveč predvsem za svežo prodajo, kolikor je le mogoče. Odvisno sadje se pa posuši ali predela v marmelado in za napravo dobrega sadnega kisa.

Na ta način zamore travniški nasad, kakršen je na Mali Loki, donasati redne dohodke kakor vsak vinograd, in sicer z manjšim trudom in z razmeroma malimi stroški. Ne gre toliko za velikost sadovnjaka in za številne najboljše sorte kakor za manjše število dreves, ki jih redno obdelujemo in negujemo po vseh načelih donosnega sadjarstva. V tem leži bodoči uspeh našega kmečkega sadjarstva na deželi.

Domačo grudo je treba obdelati smotrno in preudarno z manjšimi stroški in z lažjim delom, z edinim ciljem: čim več in čim boljše pridelati! Ta gospodarsko utemeljena zamisel je vodila vodstvo gospodinjke šole na Mali Loki, da je začelo obdelovati sadovnjak tako, kakor je običaj v najnaprednejših sadjarskih deželah. In k temu napredku, končuje Franjo Kafol, vodstvu šole čestitamo, ker je znalo najti v teh časih pravo pot k napredku dolenskega sadjarstva.

Ženski vestnik

Za kuhinjo

Marelični cmoki. Poldrugi kg krompirja skuham v oblikih in pretlačim skozi sito, pridem 38 do 40 dkg moke in dve jajci, malo soli in hitro pognetem v testo. Razvaljam in srezem na štirikotne krpe. V vsako zavijem marelico, kateri sem izločila koščico in jo po možnosti nadomestila s sladkorjem. Cmoke kuham 5 minut v slanim kropu, odcedim in zabelim z nekoliko masti ali masla, na katerem sem zarumenila drobtine.

Sadni riž. Operi pol kg dobrih jabolk, jih olup, vsakega razčetrvi in vse skupaj skuham v pol litru osoljene vode z limonovo lupino. Kuhane odcedi, v odcejeno vodo pa stresi četrt kg riža, ga prav malo osoli, prilij odcejeno vodo jaboličnih olupkov, ki si jih prav tako skuham v pol litru vode, dodaj še dve žlici vina in kuhaj do mehkega. Ko je vse kuhano, naloži riž v skledo in ga obloži s kuhanimi krlji. Prav tako pripraviš riž z marelicami.

Fižolova solata z govedino. Za nedeljo, ko imaš nekaj govedine, poizkusiš morda naslednje: Namakaj dve uri eno zrezano čebulo in dva strtega česnja v približno štirih žlicah kisa. Skuhaj eno jace v trdo, vzemi rumenjak in ga dobro zmešaj, prilij po kapljicah 4 žlice olja ter dodaj ščepec soli in popra, sesekljani beljak in kis, ki si ga odoedila od česnja in čebule, vse dobro zmešaj, prideni ¼ kg na rezance zrezanega kuhanega govejega mesa in pol litra kuhanega mrzlega fižola ter vse še enkrat dobro premešaj.

Drobni nasveti

Grenke kumare povzročajo nepravilna vzgoja, predvsem preveliko menjavanje toplote in večkratna suša. Tako čitamo v »Sadjarju in vrtarju«. Kumare so zelo občutljive za vremenske spremembe. Najbolje uspevajo pri zadostni toploti na ne preveč sončnih gredah in pri zmerni vlagi. Plodovi, ki rastejo pod listi, so dobro zavarovani pred grenkobo, medtem ko so plodovi, ki jih stalno obseva sonce, največkrat grenki.

Solate gredo poleti prezgodaj v cvet, če seješ neprimerne vrste, če zemlja ni dovolj zagnojena in če ni zadosti vlage. Zgodnje vrste ne prenesejo poletne vročine in zdvijajo v cvet. Vse solate morajo imeti dobro zagnojeno zemljo. V revni in nezagnojeni zemlji hitro ostaré in poženejo v cvet. Solate morajo rasti hitro, zato potrebujejo poleg že naštetih pogojev tudi dovolj vlage.

Fižolove stroke trgajmo previdno, da ne kvarimo grmov in pogankov. Najbolje je, če stroke odčipnemo ali odrežemo. Tudi ne kvarimo listov. Fižol nabirajmo jutraj, ko ni več rose.

Pletenih oblek in jopice ne obešaj pri sušenju, ker se razvlečejo. Mokre daj v ruto, ali prtiček in ga obesl v vogle zavezanega na vrstico. Ko se voda odteče položi oprano stvar na zračni prostor.

Domače zdravilne rastline

Kako jih nabiramo in sušimo

16. LIPA

Lipo pozna pri nas vsakdo, zato je ni treba podrobno opisovati. Tudi je povsod znano, da je njeno cvetje zdravilno. Čaj iz cvetja kuhajo največ za potenje in čiščenje krvi.

Pri nas raste dve vrsti lip, malolistna in velelistna lipo, pa glede zdravilnosti cvetja med njima ne delamo razločka.

Po več cvetov se druži na skupnem peclju ob rumenkastem, črtalastem podpornem listu. S tem listom vred trgamo cvetje, kadar je lepo razcveto. Cvetje prijetno diši po medu in je izvrstna paša čebelar. Suho ima drugačen, še bolj prijeten vonj. V tovarnah znajo iz suhega cvetja pridobivati blagodišeče olje, ki je še mnogo dražje nego olje iz vrtnic (rožno olje).

Cvetje sušimo vedno le v senci, na planem ali pod streho. Preko leta staro cvetje izgubi zdravilno učinkovitost.

Lipa ima krhke veje, zato ne plezaj nanje, am-

Sanje

Sultan Soliman iz Bagdada je bil moder vladar. Bil je prerokov ljubljenelec in Alah ga je obsipal s svojo milostjo. Imel je samo eno slabost, bil je namreč strasten kvartar. Po svojih vladarskih skrbih, katere je posvečal za blagor vseh pravovernih, je našel odpočitek in novo moč edino pri igralni mizi.

Toda njegov veliki vezir Mehemed je bil še večji ljubljenelec Alahov, ker so Solimanovi cekini dnevno romali v Mehemedov žep.

»Kismet (usoda)!« je vedno rekel veliki vezir, »vse je vnaprej določeno in Alah že ve, zakaj ti, vzvišeni vladar, pri kvartanju vedno izgubljaš. Alah je velik!«

Soliman pa ni bil istega mnenja, ko se je njegova blagajna vsak dan bolj praznila. Zato je rekel:

»Alah je velik in povej mi ti, veliki vezir, kako misliš o sanjah, posebno o mojih nocojsnjih, ko se mi je sanjalo prav samo o tebi.«

Mehemed je ob slavnem vladanju sultana Solimana že davno pričakoval odlikovanja in bogatih knežjih daril za priznanje svojih zaslug, ki si jih je bil pridobil, kar mu je mogočni sultan večkrat omenil. Misli si je, da so morebiti ravno Solimanove sanje tista točka, iz katere bo izvajal svoje misli in dosegel svoje srčne želje.

»Ljubljenelec Alahov, sovladar sonca, lune in zvezd,« je rekel Mehemed, »prerok nam da mnogokrat po sanjah spoznati, kako naj uredimo svoje načine delovanja. V sanjah nam razsvetli razum in s prstom pokaže, kako se ognemo škodi, poplačamo vse dobro in slabo kaznujemo, zato povej svoje sanje, da ti jih razložim.«

»Poslušaj,« je rekel Soliman, »meni se je sanjalo, da sva midva kakor ponavadi kvartarja in tako, kakor ravnodaj, sem izgubil znatno vsoto. V meni je od svete jeze vse trepetalo in v divjem besu sem dal povelje, da ti z živega telesa potegnem kožo — in v tem sem se zbudil. Teh izrednih sanj se kar ne morem otresti. Daj, ljubi moj veliki vezir, razloži mi jih!«

»Ljubljenelec devetega paradiža, Alah je velik,« je odgovoril Mehemed, »poslušaj, mogočni vladar pravovernih, časih so sanje tudi izrodki peki, da bi spoznavalce preroka speljale na napačno pot. Zato smemo sanjam zaupati le v prav izrednih primerih in take sanje nam Alah sam razodene. Alah je velik!«

Uspeh Solimanovih sanj se je kmalu pokazal. Sultan ni nikdar več izgubil igre.

pak podstavi lestvo! Ne lomi vej, marveč reži razcvetja z mladik v podstavljeno košarico, ali pa naj pada na tla, kjer ga potem pobereš. Cvetje beri samo ob solnčnem vremenu.

Lipov les cenijo rezbarji. Lipovo ogije se rabi za risanje, za likanje kovin, pa tudi v zdravilstvu, n. pr. za čiščenje zob in kot dobro sredstvo pri pokvarjenem želodcu.

izpregovorila Helena. »Morda bi mi hoteli zdaj povedati, kdo ste... Ko sva se prvič srečala... mi tega niste povedali...«

V njenih očeh in nato na ustnicah se je prikazal nasmešek. Bobby je okleval, nato je zamrmral:

»Merrick.«

»Vi ste Bobby Merrick!« Zaprla je oči. V razočaranju so se ji stisnile drobne pesti. »Se vedno nam niste povzročili dovolj neprijetnosti? Mar ni bilo dovolj že to, kar smo morali pretrpeti? Dodati ste morali še majhno žalitev s tem, da mi prinesete v hišo pijano Joyce. Tudi vam je videti, da ste pili!... In pretepali ste se! O, ko bi se le videli!...«

»Vem. Nisem preveč lep... in okoliščine pričajo zoper mene. Zjutraj vam bo Joyce že vse razložila... Nisem imel slabih namenov. Obžalujem...«

»Bolje bi storili, da zdaj odidete.«

Bobby je vzel plašč.

»Preveč je to!« je zamrmrala predse.

Kakor da je Bobby res že odšel, je Helena omahnila na divan k Joyce, si zakrila obraz z rokami in bruhnila v nezadržan jok. Bila je videti tako bedna, osamljena, tako potrebna prijateljske besede!

Bobby jo je gledal s tako globokim sočustvom, kakršnega ni še nikoli v življenju občutil. Obrnil se je in oklevaje stopil k njej. Helena je uganila njegovo misel, pa je nalahko zmajala z glavo:

»Ne... ničesar ne morete storiti za nas... razen da odidete!«

»Ne morem vas tako pustiti... Bobbyjev glas je bil hripav od sočutja do nje. »Recite mi lahko no, boste?«

Helena mu je pogledala v obraz.

»Se vedno krvavite... Stopite tja le v umivalnico in se umijte.«

Bobby je vrgel plašč na stol in se vrnil v umivalnico. Umil si je roke in obraz in ko se je obrnil, je zagledal Heleno, ki ga je čakala med odprtimi vrati s svežimi obvezami v rokah.

»Preveč ste ljubeznivi,« je dejal in vzel obveze iz njenih rok.

»O, nič takega!... Isto bi storila vsakomur drugemu... Preveč potrta sem bila, da bi se bila domislila, da potrebujete nege... Stopite semkaj k luči.«

Bobby je šel za njo k mizi. Bobbyju je srce silovito razbijalo, ko se mu je z rokami dotaknila obraza, razbijalo mu je ob njeni topli blizini.

»Tako!« je dejala, ko mu je obvezala rano in dvignila najdaljše trepalnice, kar jih je Bobby kdaj videl ter vprašujoče pogledala v oči:

»Je bolje?«

Da, počutil se je bolje in da bi ji izrazil svojo hvaležnost, jo je naglo prijel za roko in jo poljubil... Srdito mu jo je izmaknila... Obstal je pred njo ponižan, potr, kakor da je bil sprejel klofuto.

»Tako nevljudna sem... tako zmedena sem nocoj... Ne morem se zbrati. Prosim vas, pojedite zdaj.«

Morala bi mu ukazati, ne prositi.

»Vem, da ste nesrečni... in to me boli,« ji je odvrnil.

Ko jo je nato mehko objel s svojo roko, je pozabil, da je Bobby Merrick. Bobby Merrick je bilo neko mitično bitje, ki ga ona ni hotela poznati. Bil je to miren, prijazen, zamišljen mladenič, ki jo je kakor otroka vodil po poljski stezi. Ona pa se je počutila tako zapuščeno in tako potrebno nežnosti!

Nežno ji je z robčkom obrisal solzne oči.

Negibno je stala pred njim, z glavo naslonjeno na njegovo roko, on pa ji je s prsti nežno gladil lase.

»Ali mi boste odpustili... zdaj?« je zamrmral. Zakaj se ni iztrgala iz njegovega objema, zakaj se mu ni zasmejala in mu preprosto odvrnila: »Ničesar nimam proti vam. Lahko noč...«

»Dvignila je pogled, odprla je usta, da bi mu povedala prijazno besedo... takrat pa se je to zgodilo... In ni se branila!...«

Nato pa ga je odrinila daleč od sebe, mu prepovedala govoriti, šla je iz sobe zmedena in pretresena, ne da bi se vsaj enkrat obrnila in pogledala Joyce, ki je trdno spala.

Enega naslednjih dni je Bobby sprejel od Nancy Ashfordove naslednje kratko pismo:

»Merda ste že brali v časopisih, vendar vam za vsak primer še jaz pišem, da sta se Joyce in Tom Masterson poročila v Toledu. Gospa Hudsonova se namerava v soboto vkrcati na ladjo, namenjeno v Evropo... Zdelo se mi je potrebno, da vam to sporočim.«

Ves dan se je Bobby spraševal, ali naj gre k parniku. Naposled je sklenil, da ne pojde. Ne... med njima je nepopravljivo vse pokvarjeno. Zdal mu ne preostaja nič drugega, kakor da se ves posveti svojemu delu.

Tri leta je preživela Helena v tujini. Zdal je živel v majhni vili v bližini prekrasnega italijanskega jezera.

Jutranja pošta ji je običajno prinašala same skrb. Zdal je uganila, da je njen brat Monty slabo gospodaril z njenim denarjem. Tako je nekega dne spoznala, da se nahaja sama v tujem kraju, brez denarja in brez upanja, da si ga bo lahko preskrbela.

Spomnila se je, da lahko dvigne svoje delnice v Brightwoodu. Naposled se je odločila in pisala Nancy Ashfordovi, ali lahko spravi v denar njene delnice.

Tako so se peljali s prvim vlakom

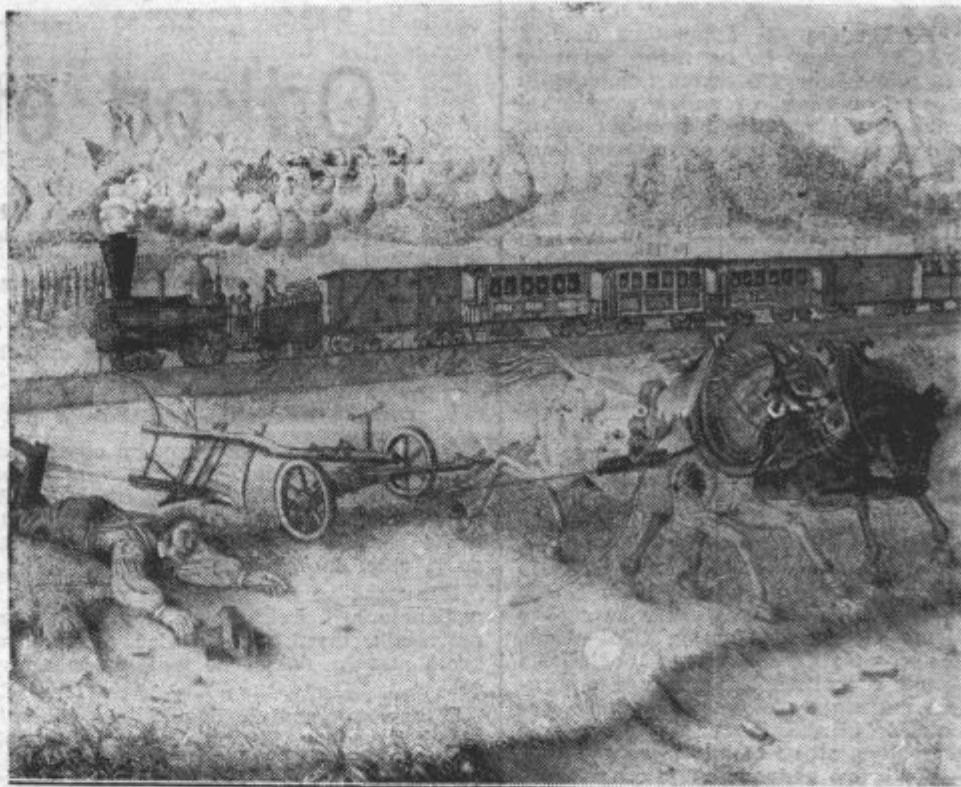
Te dni je minilo petdeset let, odkar je na Dolenjsko stekel prvi vlak. Seveda je to bila za Dolenjce važna pridobitev, toda novost je dolgo ne. Le pogledimo, kako je bilo tiste čase, ko je sploh prvič zdiral po progi »lukmatija«.

Ce gledamo na razvoj železnice s stališča sodobne tehnične popolnosti, se moramo nehoti smejeti vpricho prvih nerodnih poskusov, s katerimi so si naši predniki prizadevali spraviti težki železni stroj po določeni mu poti. Zlasti angleški inženirji so se ukvarjali z raznovrstnimi mehaničnimi načrti, kako bi »železno kačo« premaknili z mesta in jo pognali po širnem svetu. Neki izumitelj je hotel zgraditi stroj na osnovi globalne sile, kakor jo imajo konjske zadnje noge, drugi si je obetal uspeha od stroja, ki naj bi se premikal po zobati podlagi, a neki tretji je napravil celo nekakšnega parnega konja, ki je stopal po vseh štirih kakor pravi konj.

Po zgledu pošne kočije so vsi vozovi prvotne angleške železnice imeli vsak svoje posebno ime in so bili ob straneh večidel odprti. Pazniki na njih so bili oblečeni v rdeče suknjiče in so čepeli na strehi vlaka in sicer je sedel glavni paznik naprej obrnjen na zadnjem vozu, drugi pa nazaj obrnjen na prvem vozu, da sta mogla na ta način paziti tako na varnost vožnje kakor tudi na to, da se noben voz ni odpel in zaostal. Vlakovodja in kurjač sta imela na glavi visok cilinder in prav tako kakor paznika nista bila zavarovana pred dimom in vremenskimi nepravilnostmi.

Potniki in prtijaga

Prtijaga so navadno naložili na streho vozov, v bližini paznikov. Privezali so jo z močnim usnjatim jermenjem in razmeroma še pozno po tistih časih so uslužbenec, ki so imeli s tem posla, imenovali jermenarje. Ti so morali skrbno paziti na to, da je bilo jermenje vedno dobro napolnjeno in namazano, da ne bi začelo pokati in trgati se, ker bi se v tem primeru blago moglo prevesiti na eno ali drugo stran ali pa celo zdrkniti na tla. Celotno v tistih zgodnjih časih železniške zgodovine časnikarska kritika ni bila neznana in nekdo je v svojem listu priporočal, da morajo pazniki dobiti naočnike, ki naj bi jim varovali oči pred pepelom, pa da naj jih kolikor mogoče izbirajo iz vrst mornarjev, ki se dobro razumejo na vrvi in spenjanje. Na koncu vlaka je bil čisto odprt voz, na katerega so naložili kočijo kakkega imenitnika, ki se je tako z vso svojo družino vozil na vlaku v lastni kočiji. Vsak potnik je imel svoj poseben, s številko označen sedež in paznik na vlaku je imel vozni

Tako so svojčas »Novice« prikazale prvi vlak v naših krajih

seznam, v katerega je bil blagajnik vpisal razred in številko potnika, pa ime odhodne in namembne postaje. Namesto današnjih vozniških listov na trdem kartonu so dobili potniki pogosto kovinske okrogle ploščice, ki so seveda leta in leta prehajale iz rok v roke. Potniki prvega razreda so imeli tedaj samo to prednost, da so si mogli dati sedež vpisati že več dni pred potovanjem in iz te prakse izvira današnji angleški naziv za blagajno vozniških listov »booking office« (vpisni urad).

Paznik z daljnogledom

Tedaj še niso imeli urejenega signaliziranja in železniška proga še ni bila docela zaprta drugemu prometu, tako da je v poslanski zbornici nekdo zahteval, da mora vsak vlak imeti še enega posebnega paznika, opremljenega z daljnogledom, ki naj bi pazil za varnost v zgolj prometnem oziru. Neki drugi reformator je predla-

gal, naj bi med posamezne vozove pritrdili izredno krepko s perjem nagačene blazine, ki naj bi kakor današnji odbijači varovali vlak in potnike pred nevarnimi pretresi, tretji duhovitež pa je zamislil načrt, po katerem naj bi lokomotiva tekla vsaj eno miljo pred drugimi vozovi, s katerimi naj bi bila zvezana z mo po dolgi močni vrvi, tako da ne bi bil v primeru nevarnosti ogrožen razen strojevodje noben drug potnik na vlaku.

Huda gonja proti železnici

V nasprotju z različnimi drugimi tehničnimi pridobitvami novega časa pa restavracijski voz že tedaj ni bil nepoznan med jedoljubnimi angleškimi mogotci. Ze za vlade kralja Karla II. (1630 do 1685) je sir Samuel Morland izumil nekakšno premično kuhinjo, da si je mogel na svojih popotovanjih po volji privoščiti okusne juhe in pražene bravine. Zadržanje javnosti na-

»Poglejte... sprašujem se, zakaj neki hoče to storiti?« je dejala Nancy dr. Merricku, ko je bila sprejela Helenino pismo. »Gotovo ima dovolj denarja, da lahko živi... Ali se je kaj zgodilo z njenimi dohodki?«

»Kdo pa upravlja njeno premoženje?«

»Nihče... kolikor vem. Mislim, da njen brat.«

»Ali veste kaj o njem?«

»Nič takega... Kaj naj ji odgovorim?«

»Koliko so vredne njene delnice?«

»Okrog dvajset tisoč... Ali jih nameravate vi kupiti?«

»Da... Pišiti ji, da ste našli kupca... za dvajset pet tisoč... povejte ji, da ji želi plačevati v obrokih, dvajset mesecev... Na ta način bo tam preskrbljena z denarjem. Med tem pa...«

»In medtem?«

Dr. Merrick se je obrnil k vratom.

»Oh, ne vem... zares... to je njena stvar.«

DEVETO POGLAVJE

Ladja Aquitania je počasi plula ob obali. Bilo je božično jutro. Na ladji je bila tudi Helena Hudsonova, namenjena v New York. Na pot se je odločila, ko je nekake dne neprizadevano prejela zmedeno Joyceino pismo. Joyce jo je prosila, naj se nemudoma pripelje v Detroit, kamor je tudi sama namenjena. Zapustiti hoče svojega moža in si doma poiškati službo. Med njima je vse končano. Zdaj ima samo še njo, Heleno, ne sme je zapustiti, vsaj ona ne...

Tako se je Helena odpravila v Ameriko. Bil je božič, ko vsak človek rad gre domov. Se nikdar si Helena ni tako zelo želela doma kakor ravno zdaj.

Helena in Joyce sta se pristrčno pozdravili.

»Jaz sem prišla pred enim tednom,« je začela Joyce. »In moja prva pot je bila v Brightwood, da sem pozdravila gospo Ashfordovo. Tako dobra je bila z menoj. Pravkar so bili brez arhi-

varja, pa me je vprašala, ali ne bi hotela sprejeti te službe. Sprejela sem, in ni mi žal!«

»O, si že nastopila službo?«

»Da... Še isti dan!« Draga moja, morala bi videti gospoda Merricka!... Nikar ne delaj takega obraza! Vem, da ga nikoli nisi marala!«

»Reči hočeš, da ga nikoli nisem spoznala!«

»Seveda! V tem je vse zlo. Nikoli nisi imela priložnosti, da bi lahko govorila z njim, razen v tisti strašni noči! In on takrat sploh ni bil pijan! Prišel je bil po mene, da me je rešil!«

Helena jo je potrepljala po ramenu.

»Pozabi na to! Nikoli več ne bova govorili o tem.«

»Torej, kakor sem bila že dejala, vse, kar veš o njem, je to, da se je hotel posvetiti medicini in nadomestiti dragega očeta... Velika predznost, to, kaj ne? Poslušaj! Posrečilo se mu je! Izumil je neko stvar... Nek električni aparat, ali kaj, ki je vzbudil veliko zanimanje pri kirurških vsega sveta.«

Helena je uporno molčala.

»Dragica!... Gospa Ashfordova bi jutri gotovo rada večerjala z nami. Povabila jo bom. In, dragica, gospa Ashfordova in Bobby sta velika prijatelja... Kaj misliš, ako bi povabila tudi njega?«

»Ne poznam ga! Nočem ga spoznati!« je nestrpnostno ugovarjala Helena.

»Lahko bi se seznanila z njim! Jaz ga poznam! Ali res ne moreš biti nekoliko bolj obzirna do mene?«

»Daj mi mojo torbico... tamle je... Hvala!« je odvrnila Helena.

Vzela je torbico in jo odprla. Pokazala je Joyceino pismo.

»Prečitaj tole.«

»Oh, to je moje pismo... moje zadnje pismo.«

»Preberi ga. Videla boš, da si me spravila na

tako dolgo pot, da bi ti dala nek nasvet. Zdaj, ko sem ti ustregla, mi nikar ne zameri, ako ti povem, da je tvoje mnenje o dr. Merricku bedasto... Mene pa pusti pri miru z njim!«

»Toda... kaj ti pride na misel? Po pravici sem upala, da boš bolj pravična. Da boš pokazala vsaj malo zanimanja za silno delo, ki ga je bil izvršil dr. Merrick, ko je delal kakor suženj, dočim bi lahko lenuharil nekje v Sredozemlju!... Pravijo, da je s pet in dvajsetim letom podedoval milijon dolarjev, in ko bo star trideset let, bo dobil še en milijon. Potem gotovo zasluži nekaj več spoštovanja!... Na svidenje, jaz grem v službo. A nikar se ne jezi name...«

(Nadaljevanje)

Vinko Bitene:

Dete vošči materi

Te rože žarke, mamica,
sprejmi od mene v dar,
to so rože ljubezni,
ki ne ugasne nikdar.

Tvoja duša ljubeča,
tvoje ljubeče srce
vsepovsodi v življenju
čuti in blje zame.

Zvest in veren ostanem
tebi vse svoje dni,
tvoja podoba vedno
v duši naj moji živi.

Te rože žarke, mamica,
sprejmi od mene v dar,
to so rože ljubezni,
ki ne ugasne nikdar.

pram železnici je pa bilo tako na Angleškem kakor drugod vobče neprijazno in skeptično. Tako zasebni zemljiški posestniki kakor javne korporacije so se na vse kriplje upirali odstopiti zemljo »smešni« novotariji. Odpor proti železniški kampanji so podpirali zlasti tudi časopisi, in kjer ni bilo dovolj stvarnih razlogov, so si pomagali z zafrkacijami in duhovitimi dovtipi. Robati angleški humor je na račun železnice obogatel za cele arhive. Ob takem razpoloženju občinstva je bilo upravnim organom seveda kaj težko opravljati svojo nalogo. Zemljiški ogledi so bili čisto združeni s smrtno nevarnostjo. Lord Harborough je leta 1844. zagrozil, da bo s topovi svoje jahte nadležne vsiljivce pregnal s svojega zemljišča. Upravni organi so si zatorej morali pomagati z različnimi zvijačami. Cerkveni svet so pogosto izmerili med časom, ko je bil duhovnik pri svojem cerkvenem opravilu, a nekega zakrknjenega kmeta so prevarili na ta način, da je nekdo na oddaljenem koncu njegove kmetije začel streljati s puško, nakar so domači, misleč, da gre za divje lovcve, v sveti jezli odhiteli za tatovi, a gosposka je medtem lahko nemoteno izmerila potrebno zemljišče.

Tudi v parlamentu je bila opozicija zoper železnico zelo neizproсна. Slovesno so zatrjevali, da se zaradi vlaka krave ne bodo hotele več pasti, da kure ne bodo nesle jajc, da bo vlak s svojim ropotanjem prepodil vse lisice in fazane. Balj so se celo, da bo vlak povzročil, da bodo otroci prezgodaj prišli na svet. Mnogo jih je moral preslišati izumitelj lokomotive za osebne vlake, inženir George Stephenson (1781—1848), preden je premagal ovire togega angleškega konservativizma. V zborničnih zapisnikih se je ohranila o njem naslednja anekdota: »Pomislite, gospod inženir, če bi slučajno prišla krava pred drvečo lokomotivo, ali ne bi bilo to nekaj strašnega?« — »Za kravo nedvomno,« je odvrnil duhoviti inženir.

Velikanska ceremonija

Prva vožnja z vlakom je bil dogodek prve vrste in združen z velikimi ceremonijami. Ko je dne 27. septembra 1825. prvič stekel vlak med mestoma Stocktonom in Darlingtonom, je bil v obeh mestih pravi praznik. Spored slovesnosti same pa se je razvil po naslednjem redu. Prvo lokomotivo je vodil sam njen ustvaritelj Stephenson. Za njo je bilo šest voz. naloženih s premogom in moko, za temi je bil pokrit voz z ravnateljci železniške družbe, a za njimi ena in dvajset tovornih voz, ki pa so bili vsi natrpani z izletniki. Za potniki je bilo še šest voz naloženih s premogom. Pred lokomotivo je jahal jezdec z zastavo, na kateri se je blestelo geslo tiste železniške družbe. Tako naloženi vlak je bilo kajpada dokaj težko pognati v gibanje, a pozneje je bil izumitelj lahko zadovoljen z njim, kajti prevozil je po dvajset milj na uro in v splošno veselost kmalu pustil za seboj jezdec z zastavo. Še slovesneje so odprli železnico med Leicesterom in Swanningtonom dne 17. julija 1832. ko je takisto vodil lokomotivo »Comet« njen ustvaritelj Stephenson. V obeh mestih so igrale godbe, zvonili vsi cerkveni zvonovi in streljali s topovi.

Pogled na prvi vlak je marsikaterega preprostejšega zemljana osupnil in preplašil. Ko so odprli

progo Severne Midlandske železnice, je neka kmetica vsa iz sebe pritekla k svoji sosedin in jela pripovedovati: »Oh, Beti, veš kaj sem videla. Strah in groza! Hudiča samega sem videla. Puhal je in kadil in jo sopihajoč brisal tja proti Darlingtonu, potem pa je jel kruliti kakor pra-

šič in nazadnje je zabrlizgal. Oj, oj, nikoli več ga ne bi hotela videti!«

Lepše mnenje je imel o vlakovi tisti kmet, ki je stoječ s svojo ženo ob vrtni ograji in občudujoč krasno poletno noč vzkliknil: »Res, lepa noč, Malči, bržkone je spet kak vlak zunaj.«

Odkod otrokova laž?

Pravijo, da otroci mnogo in često lažejo. Vendar to, kar mnogi imenujejo laž, ni laž, ker otroci do šestega leta niso zmožni, da lažejo, tako pravi otroško dušeslovje. Otrok se mora svoje laži zavedati, znati mora podati gotove reči neodvisno od svoje osebe z voljo, da izkoristi izmišljene stvari v svoj prid. Zato je vprašanje laži in odgovornost zanjo pri otrokih povsem nekaj drugega kot pri odraslih.

Otroške laži lahko razdelimo v pet vrst.

Celo odrasli so često zelo površni opazovalci, kaj šele otroci. Nastanejo laži, ki varajo spomin. Otrok svoja opažanja sam izoblikuje in jih popolnoma zgrešeno pripoveduje. Če je srečal pred dnevi znanca, bo morda z gotovostjo trdil, da ga je videl danes.

Ker otrok ne zna ločiti sanj od resnice, često nastanejo laži. Deklica, ki je v sanjah razbila umivalnik, drugi dan jokajoč zatrjuje materi svojo nesrečo, dokler ne vidi, da je umivalnik cel.

Otroci često mešajo domišljijo s slikami resničnih dogodkov, jih spoje in na veliko začudenje znancev to pripovedujejo tako, kot da se je res zgodilo.

Tem lažem je vzrok domišljija!

Otrok trdi, da ima njegov oče brado do tal. Vendar vsi vedo, da oče ne nosi brade. Otrok vztraja, da je videl sliko, na kateri ima njegov oče brado do tal. Zanimivo je, da je bila doma res slika njegovega očeta, iz časov, ko je še nosil brado. Med njegovimi igračkami pa so našli sliko kitajskih mandarinov izrezano iz ilustracije, ki so imele ogromne brade. Te laži v resnici niso laži, so igra domišljije, ki je koristna otroškemu duševnemu razvoju. Domišljija celo potrjuje pravo duševno delo odraslega človeka.

Se laži zaradi nejevolje ali storjene zaradi obrambe so prave laži.

Otrok ne prizna svojega dejanja, ker se boji, ker ga je strah kazni. Vzrok temu je ozkosrčna vzgoja, ki jo starši dajejo otrokom po receptih: to smeš, tega ne smeš!

Otroci, ki jih zapiramo v otroške sobe, so pravi jetniki. Vendar se otroški prirodni nagon izraža v kretanju in delavnosti. Postavljene pa so mu ozke meje družabnosti naših meščanskih hiš.

Otrok laže, ker ve, da bo kaznovan, če pove resnico. Otrok razbije skodelico. Boji se vihrave matere, ki ga kaznuje. Ne zaveda se svoje krivde in vedno misli na kazen, ki bo prišla. Ali je potem tak otrok kriv, ki je grešil, ker je nje-

gov prirodni nagon s silo omejen in se ni zavedal svoje grešnosti?

Slede laži, ki so že kar udomačene.

Laži, ki hočejo prikriti resnično razpoloženje. Ko obišče otrokovo mater neljubi gost, pošlje otroka, naj pove, da je ni doma. Če slabo govore o teti, ki je vsem zoperna in ta pride, so takoj vsi medeni. Otroku se to vtisne v spomin. Prižne lagati, da ga boli želodec, ker mu jed ne diši: bole ga noge, ker noče na izprehod.

Potem bi bile še laži, ki hočejo rešiti tovariše iz nezdol. To so »junaške laži«, ki so često plemenite. Iz vsega omenjenega so otroške laži vzrok nepopolnega organskega razvoja in družabnih slabosti odraslih. Kakor otroku daješ, tako dojemajo. Pred kaznijo je neobhodno potrebno, da iščemo vzrok laži. Često so otroci po krivem kaznovani. Ne zahtevajte od otrok, če so napako vzgojeni, da imajo resnico za edino prirodno izpoved!

Obnavljajte naročnino!

Robinsoni naših dni. V Atlantskem oceanu stoji samotni otoček Trista da Cunha, oddaljen v zračni črti od Buenos Airesa 4700 km, od rtiča Dobre Nade pa 3300 km. V bližini tega otočka sta še dva naseljena otočka. Na otočku Tristan da Cunha žive potomci brodolomcev življenja Robinsona v pravem pomenu besede. Nobenih pisanih zakonov ne poznajo in vendar še ni bil storjen na otočku noben zločin. Ljudje žive tu patrijarhalno življenje v velikih družinah in vsaka ima svojega poglavarja. Vsi so zadovoljni in prav nič ne čutijo puščobe okrog sebe. Vsi so krepkih postav in izredno lepi. Na otočku Tristan da Cunha zasebne lastnine prav za prav ni. Zemlja in vse premičnine so last vseh. Če prispe k otočku parnik in pripelje kaj prebivalcem, si ti med seboj pravično razdele, upoštevajoč dejansko potrebo. Pojma denarja otočani skoraj ne poznajo. Zdravnika ne potrebujejo, ker tudi bolezní ne poznajo. Za vsak slučaj imajo v guvernerjevem poslopu ročno lekarno, ki jo pa uporabljajo zelo redko. Število otočanov se je zadnja leta močno povečalo. Prebivalci tega otoka so, kot rečeno, potomci brodolomcev, večinoma Angleži, Američani, Nizozemci, meščani z otoka Sv. Helene in Severne Avstralije, nekaj je pa med njimi tudi Italijanov. Vsi so zelo navezani na svoj otoček in odklonili so poziv vlade, da bi se preselili na celino, kjer bi dobili brezplačno mnogo zemlje.

Vejteh Nevljan:

Jabolčni zavitek in moje žene god

I.

Kakor vsako jutro, ko mi je prinesla kavo, je sedla k meni na posteljo in se mi dobrikala. Tisti dan pa je bila posebno sladka in ljubezniva. Bili so prvi dnevi avgusta v zadnjem letu svetovne vojne. Take ure sva se pogovarjala o vsem preteklem doživljanju najinega mladega zakonskega življenja. Tisti dan me je spomnila ženitovanjskega potovanja. Skoraj bi se bil ozlovoljil. Preklemani krčmar »Pri puranu« in njegova steničja zalega! To je bilo takole: Sklenila sva bila, da se po poroki odpeljeva v Buče. Zjutraj je bila poroka, opoldne pa sva že sedela v brzovlaku, ki je hitel ob zeleni Dravi po koroški progi. Zvečer sva bila tam. Sonce se je nagibalo k zatonu, bil je lep večer. Ženi se je zahotelo sprehoda. Pa pojdiva! In šla sva brez prtljage, mimo sv. Križa, daleč iz mesta. Bogve kaj sem mislil jaz, kaj je ugibala ona, da oba nisva zapazila, kako jadrno so se črni oblaki nakopili na večernem nebu. Naenkrat je začelo liti in prati prav po zlodjevo. O prekleto, in oba brez dežnika in plašča! Krenila sva v veliko občestno krčmo, da se posušiva. Zunaj se je večerilo. »Dušica, kaj pa ako prenočiva kar tukaj?«

Bila je zadovoljna! Večerjala sva, nato je krčmar, star dedec prekanjenega obraza, naročil sobarici, naj pripravi sobo.

O, tiste noči ne pozabim nikoli! Ne zaradi tega ker je bila poročna noč, ampak zaradi tiste gnusobe! Spala nisva niti minuto. Stenice! Velike kakor tiste na ladjah! Vstal sem, zvonil sem, tolkel na vrata: »Hudiči, dajte nama pošteno sobo!« Živ vrag se ni zmenil za naju, le pritrjeno hihitanje sem slišal iz sosedne sobe.

»Veš kaj? Ti drži luč, jaz bom ubijal.«

Eno sem stisnil in razmazal, pa se mi je dvignilo v želodec. Ne, ne bom ubijal, samo v nočno posodo jih pomečem. Moja žena je kratkovidna. Bog ne daj, da ji očitam napako njenih sicer tako lepih, modrih oči, ampak tisti večer sem se vendar jezil — potihoma. Sleherina steničja je prišla meni v roke. Rjuhe in odeje so se nama zdele čiste. Poglejva še v perilo na sebi! Nekoliko se je obotavljala, pa ne predolgo. Ad sedela je ob meni, Eva in držala luč, in jaz, Adam, sem obračal srajce. Nato sva legla. Ona na posteljo, jaz sem si zblížal tri stole. Lahko noč!... Kmalu pa se je začela premetavati in me klicati.

»Dušica, spavaj, saj zdaj je čisto!«

Ona pa je tožila, da čuti, kako ji ena lazi po hrbtu. Dvignil sem se, zaropotal s stoli in jih zmetal na kup ter prižgal luč. Nič nisem več našel.

»Ej, Dušica, spavaj, to je le domišljija; jutri že stresem tega zaniknega krčmarja.«

Nič ni pomagalo, vsako minuto je zastokala, se praskala in naposled začela bridko jokati. To je bila najina poročna noč!

Tisti dan nama je torej vse to prišlo v spomin. Žena me je pobožala čez obrvi. »Kaj ne, kaj ne, kako prijetno je spavati v najinem stanovanju! Tiste nesrečne steničje! Kaj ne, da sva srečna, četudi spomin na poročno noč ni posebno prijeten. — Ponudi mi kljunček, golobček moj!« — in približala mi je bujne, rdeče ustnice.

»Srečna, srečna, grlica moja, bile pa so poznejše noči slajše!«

Nasmejala se mi je pristrčno in skrila glavičco na moje prsi. Na mah pa je vstala, stekla po koledar ter mi pokazala število 28 v velikem srpanu. Da, da, Avgušlina moja, saj vidiš, da sem to število že davno podčrtal, ne boj se, da pozabim na tvoj god.

Prišel je naš pastir in prinesel mleko. Šla je in ostala v kuhinji. Jaz pa sem napenjal možgane, kaj vse ji podarim za god. Naposled sem se odločil, da ji preskrbim bele moke za jabolčni zavitek. To, vem, ji je bilo nekaj zelo ljubelega. Ampak bela moka za nas malomeščane — neutешno hrepenenje v tistih časih! Vendar sem se priduševal, da jo dobim in sem se oblekel.

II.

Ze čez nekaj dni sem šel moko iskati. V gorovju imam sorodnika. Bogat je in zvit, skop in potuhnen. Znal je ogoljufati že v prvi svetovni vojni vse financarje in vojake pri rekvizicijah. Gotovo ima mernik bele moke skrite. Ves omo-

PO SVETU

Dobrote kitajske kuhinje

Vojna Japonske s Kitajsko je v razmahu. Me ženske vemo o obeh vojskujočih se strankah prav malo, zlasti tega, kar bi nas zanimalo. Poznamo izvrstni kitajski čaj, občudujemo lepoto kitajskega in japonskega porcelana. O notranjem rodbinskem življenju pa ne vemo dosti.

Nas ženske gotovo najbolj zanima kitajska kuhinja. Po poročilih delo kitajske gospodinje ni tako preprosto. Če pravijo, da smo me dobre kuharice, ki preživimo pol življenja v kuhinji, kaj naj rečemo šele o kitajski kuharici ali kitajskem kuharju, ki pripravi za en sam obed (seveda v imoviti hiši) po 16 jedi. Naša slavnostna miza se ponaša s 5-6 jedmi, medtem ko se kitajska s 30-40.

Kitajec smatra obed samo takrat za popoln, če je na mizi več kot preveč. Pojedina se začne nekako ob osmih in traja nepretrgoma čez polnoč. Juha se podaja dvakrat, najprej slana, po glavnem odmoru pa sladka.

Navadni obed je seveda krajši, vendar pa traja precej dalje kakor pri nas.

Morda boste vprašali, kako je mogoče, da Kitajec od tolke jedi ne zboli. Pri nas je navada, da vzamemo od vsake jedi večji kosček, in če nam posebno diši, pošten kos. Kitajec pa prav za prav samo pokusi, nobene jedi se ne naje do sitega, tako ima ves čas gostilne dober tek.

Pri jedi pijejo Kitajci riževino, in sicer toplo. Vino se menjava z izvrstnim čajem brez sladkorja. Čaj pospešuje prebavo.

Mnogo jedil pripravljajo iz konserv. Nikoli ne manika juha iz morskih školjk. Predjed je na-

vadno jegulja, namočena v vrelem olju, z vinsko omako, začinjena s česnom. K ribi ponudijo pražene mandeljne. Druga predjed so kitajski orchi, ki jih kuhajo vsaj pol dne. Servirajo jih s seseklanim kurjim mesom in z gobami.

Govedina z bambusovo solato je prava kitajska poslastica. Bambus gojijo v ta namen že od semena. Ko vzklje iz semena, poveznejo nanj kozarce, tako da ostanejo poganjki blede in mehki ter imajo zelo nežen okus.

Priljubljena zelenjava je zmes mladega graha, gob in rumenega cvetja neke posebne vrste jelke. Gobe z jajci oblagajo z zelenjavo. Gobe so pri Kitajcih sploh zelo priljubljena jed a se jedo skoraj zmeraj s kako pikantno omako. Ribo (pri nas je znana kot »riba à la Peking«) cvro na maslu, potem jo pa denejo v vinsko omako. Izvrstna jed so pikantno pripravljene telečji možgani, pečeni v maslenem testu. Kitajski guljaš s kolerabicami kuhanimi v vinu z mladim kruhom, bi nam bržkone ne dišal, kakor bi Kitajcu ne dišal naš guljaš s cmoki.

Kakor že iz teh skromnih podatkov vidite, se kitajska kuhinja precej razlikuje od naše. Na Kitajskem se pa tudi čisto drugače je. Kitajci ne uporabljajo pribora kakor mi, temveč paličice, s katerimi je umetnost jesti. Otroci se morajo več let učiti, preden znajo to umetnost. Kako je s pomivanjem posode, ne vemo. Po toliko jedeh je mora biti pač prečiščen kup. Morda je več papirnatih posode, kar bi pozdravili tudi pri nas, saj je pomivanje posode tudi po manjši gostiji za kuharico prava kazen.

med njimi tudi tisto, iz katere je b'la mačka še pravočasno odnesla mladiče. — Zanimivo je tudi opazovati nekatere živali pred potresom. Fazani plaho vreče, golobi zapuste golobnjak in krožijo po zraku, psi lajajo in tulijo, mačke prevzame strah in če ne morejo drugače, iz hiše poskačejo skozi okna tudi z najvišjih poslopij. Petelin na ves glas pojo, galci se dvignejo ali pa prhutajo s krili po morsk gladini, koze beže, kakor da so jim za petami volkovi, konji postanejo nemirni in nočejo več jesti. Takih primerov je v živalskem svetu vse polno. Čudno je pa vedenje žab, ki v takih primerih ne reglajo, temveč trdovratno molče.

× **Najmanjši planeti.** Tako imenovani majhni planeti ali planetoidi polnijo v sončnem sistemu med Marsovo in Jupitrovo potjo in nadomestujejo tako manjkajoči velik planet, ki bi moral biti po nekaterih računih zvezdoslovcev na tem kraju nebosklona. Znanstvena statistika o planetoidih je našla 1024 teh nebesnih teles. Prof. Starke s Kopenrnikovega zavoda v Berlinu pa poroča zdaj, da se je posrečilo odkriti 515 planetoidov in ugotoviti njihovo velikost. Vseh planetoidov bi bilo 1539. 229 jih ima premer do 20 km, pretežna večina, in sicer 1314, pa premer med 25 in 100 km. Premer med 100 in 200 km ima 195 planetoidov, nad 200 km pa 32. Kako majhni

so planetoidi, nam pokaže primerjava. Vseh 1539 planetoidov skupaj bi ustrezalo obli s premerom 1346 km. Za primerjavo vzamemo lahko tudi premer naše zemlje, ki znaša 12.700 km, ali lune s 3480 km. Ker so v svetovju gotovo še manjši planetoidi, katerih zvezdoslovci s daljnogledi ne morejo odkriti, je po prof. Starkeju določeno število nedvomno samo del mnogih majhnih nebesnih teles, krožečih v prostoru med Marsovo in Jupitrovo potjo. Po previdni, toda na realni podlagi sloneči cenitvi je v svetovju še okrog 44.000 planetoidov manjših od doslej odkritih.

× **Mrzla kopel ni priporočljiva po kosilu.** 16-letni Aldo Elli iz Desia je pravkar pokosil, pa se je šel kopal v kanal Valloresi. Čim se je pognal v vodo, ga je prijel slabost. Parkrat je poklical na pomoč in je nekaj hipov zatem utonil.

× **Bele jagode.** Neki norveški kmetovalec je našel v gozdu livado, kjer so rastle povsem bele jagode. Bile so prav tako okusne kakor navadne rdeče, od katerih se razlikujejo samo po barvi. Naravoslovci so se seveda zelo zanimali za ta izredni pojav in dognali so, da gre za motnje v tkivu, iz katerih izvirajo ti primeri albinizma. Doslej so pa poznali naravoslovci albinizem samo pri ljudeh in živalih.

× **V Dolini kraljic,** najprej v Tebah, potem pa v hramu Delr-el-Bahari, je živel faraonka Hatšepfut, prva žena, ki se je dvignila iz vrst ženstva tako visoko, da je ustvarjala zgodovino. Hatšepfut je bila hči edinka Tutmozesa I. in kraljice Ahmose. Ko mu zakonska žena ni rodila nobenega sina, je zahteval od legitimistične stranke v Tebah, da mora postati njegova hči prestolonaslednica. Dva nezakonska sina Tutmozesa III. in Tutmozesa II., ki je njun vrstni red v zgodovini obrnjen, sta ji pa odrekala pravico do prestola. Tutmozis III. je bil skromen služabnik v Amonovem hramu v Karnaku. Svečniki so pa hoteli imeti svojega človeka na prestolu. V ta namen so uprizorili razkošno igro, ki naj bi izpodbudila in razvnela lahkoverne množice. Sam bog Amon, ki so ga nosili svečniki med procesijo po hramu, se je namreč sklonil nad svečnikom Tutmozisom. Tako naj bi bil bog sam izbral svečnika za vladarja. In dne 13. maja 1501 pred Kristusom je dotlej neznani Amonov svečnik res zasedel egiptski prestol. Zgodovina ne ve, kako se mu je posrečilo pridobiti si naklonjenost lepe Hatšepfut. Zakonska zveza med bližnjimi sorodniki je bila že od pradednih časov privilegij bogov in njihovih ljudskih namestnikov faraonov. V naslednjih mesecih našletimo na ime Hatšepfut na vseh kraljevskih dekretih, kjer pa ni označena kot sovladarica, temveč samo kot velika kraljevska soproga.

× **Zaklad shranjen v smeteh ter izgubljen.** 39-letna gospa Alojzija Todor iz Benetk je hranila svoj majhen zaklad, vreden nad 20.000 lir, v posodi za smeti. V njeni odsotnosti pa je njena 80-letna mati izpraznila posodo in odvrгла smeti z dragoceno vsebino na smetišče. Todorova je šla takoj, čim je izvedela za to, iskati svoje dragocenosti s hranilno knjižico na smetišče. Njeno prizadevanje je bilo zaman. Zlatnine in hranilne knjižice ni mogla najti. Ta primer dokazuje, da ne kaže shranjevati dragocenosti med smeti.

× **Živali slutijo nesreče.** Mnoge živali slutijo elementarne nesreče in katastrofe, pa tudi nevarnosti. V švicarskem mestecu Altdorf so se nekega dne ustavile pred poštnim poslopjem sani, ki so vozile pošto po bližnjih vaseh. Voznik nikakor ni mogel pripraviti konja do tega, da bi nadaljeval pot. Končno se je konj obrnil in zdiral nazaj. Čez dobri dve uri je pa pridrvel ogromen snežni plaz prav tja, kjer so stale sani. Nekateri švicarski učenjaki so se zanimali za ta dogodek in znova so sprožili vprašanje, ali žival res čuti nesrečo. — V nizozemskem mestecu Borkunu je neka kmečka družina opazovala mačko, kako nosi mladiče iz kuhinje v stajo. Ko je prenesla vse tja, je ostala pri njih. Kar je prihrumela strašna nevihta, valovi so porušili nasip in voda je poplavlila ter uničila več hiš.

jen sem prisopihal na strmo planjavo, kjer stoji njegov obširen dom. Starec pa se mi je skril, ker me je videl že od daleč. Tako mi je povedala dekla. Zbogom, jabolčni štruklji, to spremeljevalko, grenko misel, sem imel vso pot s planine. V dolini pa sem se ojunal. Tam je imel Matijče Bolkar ob reber naslonjeno kočjo in mlina. K Matijčku krenem. Klepal je mlinski kamen in imel silno velike naočnike.

»Matijče, žena ima god,« sem mu povedal, ter mu razodel iskreno prošnjo.

»Dragi gospod,« je začel Matijče in zalagal koščke odrezane pipe cevi v usta (nadomestilo za pristen, pošten čik), »belo moko, hm, še miši gladije v mojem n.linu!«

Lažnivec lažniv! Odsel sem praznih rok in žalosti polnega srca. Se h Čafarinki pogledam. Na koncu vasi je imela svojo podrtijo in se je pečala s tem, da je vračila uroke pri ljudeh in živini. Vedela je za vse razmere sedem fará naokoli — pa gotovo vé, kje bi dobil belo moko, četudi jo plačam s cekini!

»Čafarinka, priskrbite mi bele moke za god moje žene, radi bi jedla jabolčne štruklje.«

»O tudi meni dišijo,« je cmaknila coprnica z dolgim jezikom. »Priskrbite mi sladkorja, pa vas založim z nekaj prgišči lepe, pšenične moki.«

»Nič ne bo, Čafarinka. Plačati vam hočem, Čafarinka, plačati po grofovsko!«

Babnica pa je ostala pri svojem in moral sem oditi. Na drevesu mojega upanja se je sušil zadnji vršček, in zatemnela je vsa lepa slika, ki sem si jo bil v duhu sestavil, ko sem fantaziral,

s kako radostjo se me oklene moja ženska, ko ji prinesem belo moko za — jabolčni zavitek.

Drugi dan sem šel spet po enakem postu. Topot pa sem krenil naravnost v mesto k židu Izaku. Imel je trgovino različnega blaga, še z gnojnico je tržil. Poznal me je že iz študentovskih časov, ko sem mu včasih zanesel svojo uro v »shrambo« in sva sklenila »pogodbico« po petnajst od sto. In kaj mislite! Izak je imel belo moko, bleščeco, belo moko in mi jo je prodal kilogram po — dvanaest kron! Kaj ta malenkost v denarju za ženin god, — ne spominjam se več, a gotovo sem plačal ravnodušno s tistim izrazom na licu, kakor sem nekoč v Trstu videl plačevati pivovarnarja Dreherja zapitek dva tisoč kron za neko žensko družbo v kavarni.

III.

Presrečen sem hitel domov. Spotoma me je srečal tovariš Martelin, inženir elektrarne.

»He, he, kaj pa nosiš ukradenega, da hitiš kakor da te zasleduje sam slavn detektiv Sherlock Holmes?«

»Molči, duša krščanska, ženin god bo in pekla bo jabolčne štruklje!«

»No, no, ampak zaradi tega ti še ni treba kuriti po tem razpaljenem tlaku!«

Prijel me je za rokav in me potegnil v kavarno. Uteševala sva si žejo s pokalicami in medtem sem mu pravil, kako sem prišel do moke. Ko sva se ločila, je naročil pozdrave za ženo ter nama voščil najboljši tek pri jabolčnem zavitku.

Ženino veselje je bilo res nepopisno. Srčkala in objemala me je, da me je že vse sladko bolelo. Žal pa, da pozneje nisem imel sreče, da bi okušal sad njene kuharske umetnosti. Prišlo je takole: neki zlodej, ki menda že dolgo ni jedel jabolčnih štrukljev, je nama s tovarišem v kavarni prisluškoval. In posledica je bila, da sva se začudena srečala žid Izak in jaz na stopnicah sodniškega poslopja. Oba sva takoj ovohala, po čem diši. Navijanje cen! O, prekleto! Sodnik je brez ovinkov razsodil tako: »Čifut Izak, vi plačate 300 kron globe in se odrečete tri dni svobodnemu življenju ter se seznanite z našo jetnišnico. Vi pa plačate 200 kron globe in tudi romate za dva dni v cesarsko luknjo. Obtežilo za oba je dejstvo, da ste vi, Izak, že opetovano plačevali za nekatere stvari previsoke, postavno nedopustne cene. Cesarska naredba o navijanju cen je namreč taka, da se kaznuje ne le zahtevanje previsoke cene ampak tudi prostovoljni ponudek cene — amen!« — Tako nekako se je glasila razsodba.

In 27. avgusta 1918. sem dobil pozivnico: »Alo, v teku 24 ur v luknjo, ali pa vas pritirajo!« ...

Vdal sem se postavi in ukazu. Krasno jutro je bilo zunaj, ko sem se prebudil v cesarski kehl. Ob desetih so pri cerkvi sv. Avguština zvonili na čast farnemu patronu. Moja žena je domne pripravljala obej. Ke sem opoldne s kislim obrazom odložil žlico, s katero sem pokušal ričet, sem ves žalosten pomislil: prav zdajle uživa moja Avguština z zagrenjenim veseljem s tako žrtvijo plačani — jabolčni zavitek.

SMEŠNICE

PRI ZDRAVNIKU

»Ne pomaga nič, draga gospodična, operacija slepega črevesa bo potrebna.«
 »Moj Bog, ali je to nevarna operacija?«
 »Kakor je pač. Sicer sem pa jaz specialist za takšne operacije. Gospej, ki ste jo srečali na vratih, sem izrezal že dvestoto slepo črevo.«
 »Gospod doktor, nisem vedela, da ima človek toliko slepih čreves...«

VEDNO S SEBOJ

»Meni se zdi, da sem vaš obraz že videl nekje drugje.«
 »Motite se, gospod.«
 »Ne, ne, pa sem videl že vaš obraz nekje drugod.«
 »To ni mogoče, jaz nosim svoj obraz vedno na svojem mestu, že od rojstva dalje.«

DELODAJALEC

Sodnik: »Zasačili so vas pri tatvini. Kaj ste pa po poklicu?«
 Obtoženec: »Delodajalec.«
 Sodnik: »Tako? Komu pa dajete delo?«
 Obtoženec: »Vam, gospod sodnik.«

DO SMRTI ISTA

Mož je pristopil k ženi, ki leži na smrtni postelji, in ji reče:
 »Draga moja, tvoja prijateljica Olga je bila tukaj in je vprašala po tebi...«
 »Ah! A — kakšen klobuk je imela?«

TOPLIMER

— Toplimer, ki sem ga kupil pri vas, ni za nič. Popolnoma za nič.
 — Ja, kaj pa vendar mislite, to je najboljši toplimer.
 — Jaz pa pravim, da ni za nič.
 — Zakaj pa, vendar? —
 — Zakaj?!... Zato, ker je danes tako, jutri pa tako, in se človek ne more nikdar zanesti nanj.

ZMAGAL JE

»Kje je tvoj brat?«
 »Leži bolan v postelji.«
 »Kaj mu pa je?«
 »Igrala sva se, kdo se bolj stegne skozi okno, pa je on zmagal.«

SORODNE MISLI

»No, draga sestrična, kaj bi ti le kupil za tvoj rojstni dan?«
 »Nič.«
 »Čudno, da sva oba imela enake misli.«

RAZLAGA

Sluko: Oče, povej, kakšna je razlika med državnikom in politikom.
 Oče: Državnik je tisti, ki hoče storiti za državo kaj dobrega, politik pa hoče, da bi država zanj kaj dobrega storila.

SAJ JE ZNANO

»Najbolj znana stvar je, da imajo najbolj trpasti moške najlepše žene.«
 »Da, da, tudi meni se zdi tvoja žena jako lepa.«

Križanka št. 24

Besede pomenijo:

Vodoravno: 1. skrajne črte, skrajne možnosti, 5. pesem, 10. naravni pojav v gorah, 17. del sobne opreme, 19. letovišče in zdravilišče v Tatri, 21. hrib pri Beogradu, 23. žensko ime, zvezda, 24. hrib v Ljubljani, 26. naselbina, 27. vrata, 28. prepoved prodaje, izvor in uvoza, 30. kemično barvilo (množ.), 32. žensko ime, 34. jezni, besni, 36. častnik, 37. ponudba, 39. glej 26. vodoravno, 41. naziv, označba, 42. enota skandinavskega denarja, 44. okrajšano tuje žensko ime, 45. del celote, 47. okrajšava za označbo časa, 49. spreminjati, kvariti se pod vplivom zravnega kisika (železo!), 52. žena pred poroko, 54. enota časa, 55. postanek, začetek, izvor (tujka), 57. medmel, 58. veznik, 59. božjepotnik, 61. žensko ime, 62. krvavi neredi, obračunavanja, 65. dnevni obrok hrane, 67. oziromi zaimek, 68. osebni zaimek (množ., žen. sp.), 69. obisk, 70. predlog, 72. pristanišče v Arabiji, 74. veznik, 76. žito, 78. dobro razpoložen, 80. dva soglasnika, ki se redko družita, 82. živalska krma, 84. lep, krasen, 86. deli stavb, 88. poklicati, nazvati, 91. moč, sila (tujka), 93. veliko gorovje v Evropi, 94. žensko ime, 96. brki (tujka), 97. pasovi, okraji v večji pokrajini, 98. kemični element.

Navpično: 1. pameten, razumen, 2. žensko ime, 3. moško ime, 4. glavno mesto Armenije, 6. okrajšava za oziroma, 7. običajni, vsakdanji, 8. Lutrov nasprotnik (fon.), 9. silovite jeze, 10. vodni pojav (dvojina), 11. osebni zaimek, 12. mladenka, dekle (pesniško), 13. veliko morje, 14. sredi lave, 15. vrste bolezni, 16. blagajnik (tujka), 18. srbsko moško ime, 20. vrsta površine (množ.), 22. preteklo leto, 25. samo to, edino, 28. primerni za uporabo, uživanje, 29. vinjen, 31. južnoameriško glavno mesto, 33. duševno zadržan, 34. lisjak ima v sredini, 35. visokogorska divjačina, 38. maniša pošredba, šoranja, praska, 39. nedoločni zaimek, 40. nevoljno, razdraženo, 42. telo, urejeno življenje (tujka), 43. poškoduiem, pokvarim, 45. omet, zavitek, 46. predlog, 47. ozek, dolg kos blaga, 48. reka v Bolgariji, 50. vremenski pojav, 51. kazalni zaimek, 53. osnove za računanje, 54. razum, 56. gozdni pojav, 59. priprosti vožaki, 60. pokrita, pogrnjena, 62. obveze; začetki, 63. slovanski zli duhovi, 64. predlog, 66. kratica za kemično prvino barij, 71. evropsko glavno mesto, 73. država v južni Afriki, 75. vzklík začudenja, 77. igralni predmet, 79. drevesa, 81. neužitni, pokvarjeni, 83. pijača, 85. gradbeni material, 87. voznikova potrebščina, 89. sladka jed, 90. osebni zaimek, 92. konec celine, 93. ploskovna mera, 95. ploskovna mera.

REŠITEV KRIZANKE ŠT. 23.

Vodoravno: 1. potepuh, 6. lesketanje, 15. ab, 16. mah, 17. zime, 18. Dunaj, 19. to, 20. sir, 21. Sora, 22. vinar, 23. bes, 24. gol, 25. mora, 26. kanim, 27. voli, 28. kal, 29. goba, 30. notes, 31. resen, 32. od, 33. roka, 34. pevec, 35. soda, 36. para, 37. metal, 38. koža, 39. st, 40. ujeta, 42. juriš, 43. raja, 44. pri, 45. Nero, 46. serum, 47. Sava, 48. kip, 49. ilo, 50. poset, 51. kosa, 52. sok, 54. ki, 55. boben, 56. lava, 57. pes, 58. pa, 59. Laban, 60. toča, 61. nem, 62. Man, 63. vezir, 64. topa, 65. mlk, 66. pust, 67. Bihač, 68. noga, 69. pot, 70. torta, 74. Američani, 72. požiralnik.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
17				18		19			20				21		22
23								24				25		26	
		27				28		29				30		31	
32	33				34					35		36			
				37	38					39		40		41	
42		43				44			45			46			47
48															49
50				51				52	53						54
55							56	57			58		59	60	
61						62		63			64		65	66	
		68			69					70	71		72		73
74	75		76	77		78			79		80	81		82	83
84		85		86	87				88	89		90			
91			92					93						94	95
96							97							98	

Navpično: 1. Pad, 2. Ob, 3. Emil, 4. par, 5. uh, 6. lpa, 7. Ema, 8. se, 9. edinec, 10. Tunis, 11. Anam, 12. nar, 13. jj, 14. posiniti, 17. zora, 19. tele, 20. sol, 21. soba, 22. vatel, 23. bosa, 24. gad, 25. moka, 26. rovaš, 27. veda, 28. komunike, 29. gora, 30. netim, 31. roža, 33. rado, 34. perut, 35.

soja, 36. pero, 37. muren, 38. kava, 39. srp, 41. jeli, 42. jesen, 43. rasa, 44. pik, 46. sobar, 47. sova, 48. kos, 50. pobiči, 51. kača, 52. sem, 53. fantek, 55. bazar, 56. lopa, 57. pek, 58. pasti, 59. lehe, 60. togi, 61. niti, 62. Murn, 63. Vim, 64. ton, 65. mož, 66. pol, 67. Ba, 68. na, 69. po, 70. ta.

LANIŠČE IN LANENO PREDIVO

KUPUJE ALI ZAMENJUJE
ZA SVOJE IZDELKE TOVARNA

**Motvoz in platno d.
Grosuplje.**

Lanišče in predivo pošljite po železnici v Grosuplje